

VIENYBE LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 48.

Plymouth, Pa., d. 26 Lapkričio (November) 1902 m.

Metas XVII.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

ESTABLISHED 1886
The Lithuanian Weekly

„Vienybe Lietuvniku“
Published every Wednesday at Plymouth, Pa.

Executes all kind of Job Printing and translating in all modern languages.

Subscription \$2.00 per year.

All communications must be addressed:
J. J. Pauksztis & Co.
224 EAST MAIN STREET
PLYMOUTH, PA.

UŽDĖTAS 1886 metu
NEDĖLINIS LAIKRASČIUS

„Vienybe Lietuvniku“
išeina kas Sėreda Plymouth, Pa.

Prenumerata ant metu:
Amerikoje \$2 00
I kitas ezalis \$2.50

Prenumerata turi buti iš viršaus apmokėta, nes įstatymai draudžia po baureme siuntinėti nespmokėtą laikraštį.

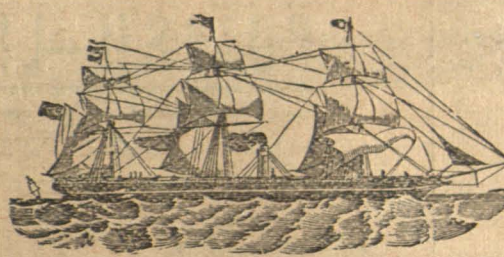
Raizant apie permainymą adresu, būtina reikla atsiverti ir senąjį adresą. Kas malonai apsipažinti su ezituo laikraščiu, gali gauti, pareikalavęs, du numeriu dovanai.

Reikalaujantiemes knygu katalogą pristuncziam dovanai.

Pajieszkofimai: garelant vieną sykį 50c.
" " du sykiu 75c.
" " tris sykius 1.00

Pinigai siuncziam per MONEY ORDER arba registravotose gromatose ant ezito antraszo.

J. J. Pauksztis & Co.
224 E. Main st.
Plymouth, Pa.

Neikite pas svetimą, bet pa
V. G. Sava.
„Saloon“ 13 S. Penn. Ave.
WILKES-BARRE, PA.
Puiki degtinė ir alus! kviečiam lietuvius.
Cia gaset pigianias laivakertes ir pigiai nusijai pinigūs į visas svieto dalis.

Telefonas 3-9 — 2 S. S.

Gyvastis užtikrinta.
Dr. Albertas Kaufmanas
Europiszkas ir Amerikoniszkas specialistas, ir draugas mainieriu užtikrina išgydymą kožaos ligos, vyru privatiszkas ligas, moterių ir vaikų.

Dr. Kaufmanas praktikavojsi daugeli metų szpitolese ir turi diplomus Maskolijos ir Amerikos ir jis pasakys tavo kalboje kas per priezistis ir kaip išgydyti. Tukstancziai žmonių tapo išgydyti ir apsaugoti nuo amerikoniszko peilio.

Specialiszka praktika ir vaistai europiszki užlaikė daugelio gyvastį ir suteikė sveikatą. Daugelis žmonių pažysta iš seno krajaus. Susiszneku lenkiszakai, maskolliszakai, vokiszakai ir lietuviszakai.

Ofisas: 43 S. Washington, str.
Wilkes Barre, Pa.

P. V. Obiecunas,
1118 Carson str. S S. PITTSBURG, PA.

Pardodu Laivakorte ant visokių linijų Irsinoczlu pinigūs į visas dalis svieto Doviernostis (pavedimus rasztu) atlikimui reikalų su Maskolijos valdzia. Iezmainau vieokius pinigūs ont amerikoniszku ir t. t. Darau apsergė imus nuo ugnies (Fire Insurance) ant visokių daiktų. Jeigu kurį amerikavneį užlaikytą ka-itegarneje, tegul szaukiasi prie manęs, o aaz jį išlynosoziu.

Lietuviai kreipkitės pas savo tautietį, o brate užganėdinti.

Daugiau kaip 30 metus iszmegintasi
Dr. RICHTERO
wisam swietul zinomas
„ANKER“ (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausie gydoule nuo

Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatiszku skaudejimu.

uz 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Mėsinyczia
Gabrio J. Miliaus,

Užlaiko kasdien szviežią mėsą, kiaulieną, versziena, jautieną, avincziena, kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

teiposgi užlaikau milktų, cukrians, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto ir už pagerę prekę neikais pas kitus visi pas **G. J. Miliu,**
220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Teleponas 352 Plymouth.

Daktarka.
Johanna Želviene.
Vienintelė lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church uloczų. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
atidarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Priima į savo namus ant tamtikro laiko gimdyves (moteris palage) ir suteikia joms pagalbę ir gerą prieziurą.

RECEPTAI.
Kožnoi gerai aptiekoje gane re-
te-t iras gerd oles jeigu turėj
gerą receptą Mes pardodu
d me receptus gydymui vi-
eokių ligų ir kitokius para-
szytus gerianzių daktarų
sviete. Paraszuk niszklai ti-
kra varda ligos angliez-ol
arba lotyniszko kalboje,
reazta raszuk lietuvi ž-
kal: kiek turi rmetų ligo-
nie, vyras ar moteris; su-
tuom rasztu at-insk mu-
nia vieną doleri, o artu-
reel receptą. Norėdams
apie ką pesiklansti, at-
siusk marse už 2c. dėl
atsakymo.

Adr'suok sziteip:

GLOBE FORMULA CO.
Detroit Mich., U. S. A.

Boston Shoe Store
26 E. Main st. PLYMOUTH, PA.
Mes katik gavome szviezių pavasarinių czeve-
rykų vyriszku, moteriszku ir vatku, visi yra Juni
jos darbo, pardudame už visai pigą prekę. Tel
pos-gi czeverykus dirbame ir ant apstelevimo.
Atiek ir pamėgint. o busi užganėdintas.

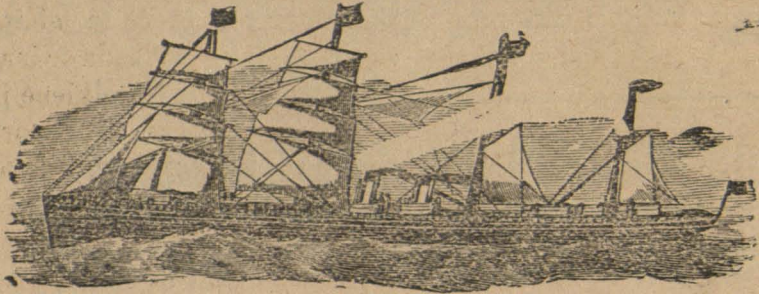
ADRESAI
CENTRALISZKŲ VIRSZINIŲ „TĖVYNĖS
MYLĖTOJŲ“ DPAUGYSTĖS.
Prezidentas — V. Daukszys
1224 S Hancock st. Philadelphia, Pa.
Sekretorius — A. Ilgunas
P. O. Box 758 Canonsburg, Pa.
Kasierius — A. Olszewskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill
Knygius — Dr. J. T. Želviene
1 Church st. Plymouth, Pa.

TELEPHONE { 578 M. Bell
1005 Peoples.
Ofiso valandos nuo 8-10 isz ryto,
nuo 2-4 po pietų, nuo 7-9 vakare.

**„Vienybės“ redakeija te-
leponas (PEOPLE'S tele-
phone) 7145.**

Max Kobre Litewski i Polski BANK

40 Canal Str.,—142 Division Str., New York
Filija 81 Grand st. Brooklyn, N. Y.

Prisieliai! dudu jums zinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visu greiciausiu laivu uz pigiausia preke. Esu uztvirtintu agentu ant liniju North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Netherlands Lines Roterdamo. Siuncziam pinigus, kurius jusu prisieliai gauna i 15 dienu. Musu kantoroje galite susiszeketi lietuvizkai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 52 metus su koznu apsiejome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visu gelezinkeliu Amerikoje ir Europoje.

Duodam zinoti kad mes priimam pinigus i deposita bankos ir mokam po 3 1/2 procentus ant metu. Procenta tik ta mokam nuo 50 doleriu ir viszaus, ale kad buva padeti ne maziau kaip 6 menesius. Padeti ir izimti gali kozna diena nuo 9 ryto iki 2 po pietu, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Pirmutine lietuvizka karczema Czapliko ir Orlinsko,

117, 119 ir 121 A. str., SO. BOSTON, MASS.
Uzlaikome geriausia alu, degtine ir cigarus, ir teipgi suteikiame draugiską rodą visokiuose reikaluose.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS Kaz. Miliszauskas

256 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausia mađa, duoda druta ir gerą materija ir uz pigę prekę.
Teiposgi senus ant nauju perdirba.
Visi pas savo Tautietj.

GERIAUSIAS DAKTARAS Kazimieras Butkevyczia

Gydo visokias uzseisenėjusias ir sekretnas ligas. DR. KAZIM. BUTKEVYCZIA yra specialistas, gydo bohų ir vaikų ligas, apziuri ligonius kas diena nuo 2 iki 6 val. po piet; duod rodą pergromatas ir stum zia gyduolis reikalaujant del savo namu, nuo kosulio, elogos, sintis ir skausmo po ezirdzia. Vilniaus Cudanusse vit-s Ostrobromo balsamas su paraszu ant plėczkutės D. GIACZAS.
Parduoda laivakortes ant geriausiu laivu, siunczia pinigus i vienas dalis svieto. Uzsiima varymu visokiu pravy, suteikia rodą visokiuose atsitikimuose. Laiko Banba, kas nri padet pinigus gaus 3 procentus ant metu, jafalikus mazian kaip puse metu, procento negauna.
Kreiptites arba szaukitės tiktal lietuvizkai ant szio adreso:

4556 S. Ashland Ave. CHICAGO, ILL.
Aptieka Magistro Farmacios D GIACZA,
tarp 45 ir 46 ulyczių, Town of Lake.

Del zinos lietuviams

Kewanee gyvenantiem kad asz Antanas Norkaitis uzdejau groserne ir buczerne ant East 8-th gatves Kewanee, Ill.

Praszau lietuviai atilankyti pas mane ne ka pas svetimtauti.

Temykite!

Kas isz amerikiezių nori gauti darbiniską laikrasztj „Darbininkų Balsą“ ir kitus prigulinezius Liet Soc.—Dem. Part. rasztus tesikreipia i Vienybės redakcija arba prie draugo V. Miszeikos.

Rankraszczius, paskirtus „Dar. Balsui“, reikia siųsti draugui Miszeikai; teip jau kreiptis prie jo turint kokius kitus reikalus i redakcija „Darbininkų Balsu“. Antraszas: V. Miszeika, 95 Canalport Ave. Chicago, Ill.

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizkas **BRAYCHAS** Suvienytose Valstijose Sziaurinė Amerikos, kuriame iszdirba geriause ALU PORTERJ ir ELIJU.

Nes yra daromas isz grynų javu ir geriausiu apfiniu, norint ir geriant truputi uzsilinksmini bet galvos neskauda, nes jame nera jokių primaiszytu kvarbu ne proszku.

Todėgi perkantieji ir pardavėjai (karcziamnikai) visados reikalaukite Lietuvizko

alus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelspste savo Vientauczius lietuvius.

POLISH--LITHUANIAN BREWING CO. DANVILLE, PENN.A.

Chicago: 313 Bedford Ave. Broadway & South 8-th st.

Geriause gydule ant sudrutinimo ir ataginimo plauku.

Sulaiko slinkima plauku trumpam laikia vietoj szpuolusiu atauga nauji plaukai; praszalina visokj necista systerą kaip tai: pleiskanas, dedervines, niezus papuckus ir stabdo galvos skaudėjima. Teipgi mes turime geras giduoles nuo Reumatizmo, Pauczku nugidimas nuo veido, nuo Korn-spauduku ant kojų, ir geriause gydule nuo dantu gelimo tik 20c mes gyduoles siuncziam in visas dalis svieto. Rodą ir visas informacijas gausite dykai Adresuokit visad sziteip:

J. M. BRUNDZA, Chemist.
NEW YORK & BROOKLYN.

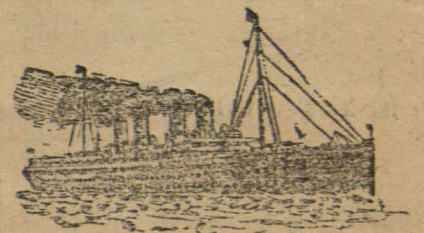
Siuntejei!

sviesto, saro, kiausziniu ir kitu tavoru, bus linksmi iszgiristi apie nauje freight ejiama Lackawannes gelezinkelio ant sziu metu, specialiskai einantis greitai i New Yorką, Newarką ir tt. kurs sutinka patarnavima del siunteju ir gantoju.

Karai su ledi isz East Owego, siekenti ta miesta Syracuse, Utica division to Scranton, Newark ir Pier 41, New York City.

Szitas ejiimas prasidedo 22 May ir eina kas utarnikas ir ketvergas k. zna nedele, ateinantis i rytinius miestus seredos petnyczies rytais.

Specialiskas laikas paskirtas, del siuntinėjimo ir koznas agentas priduos reikalaujentiems visas informacije z

Telephonas 26-5 So Boston

F. J. AND K. Mockevicz, 145 Dorchester Ave.

SO. BOSTON, MASS

Parduoda laivakortes ant visokių liniju ir siunczia pinigus i visas dalis svieto. Doviernaeti (pavedimas rasztu) atlikimui reikalų su Maekoijos valdzia. Iszmainu visokius pinigus ant amerikonszku ir tt. Davau speergėjimus nuognies (Fire Insurance) ant visokių daiktu. Jeigu kurj atkeliauvsi uzlaikytu kastlegarnėje, tegul szaukia! prie mane, o asz jį iszlauosiosiu.

Lietuviai kreiptites pas savo tautietj, o busit uzganedinti.

Paveikslas Dr. V. Kudirkos.

Didumo - 19 coliu plozio, 24 coliu augszczio, ant puikios popieros, su prisiuntimu 30 ct. Gaunamas „Vienybės“ redakcijoj.

Szitas paveikslas tojo musu užsitarnavusio tautiechio privalo rastisi kiekvieno lietuvio namuose kaipo papuoszimas ir atminimas, kad tasai tautietis per visą savo gyvenima truse ant naudos savo tautiezių ir tėvynės.

PERŽVALGA.

— Kun. J. B. Pranaitis, profesorius dvasiškos akademijos Petrapilėje, gavo parapiją, kokios gal nieks neturi. Jo parapijai prigul veik visa vidurinė Azija, kurios didumas užima daugiau kaip tris milijonus keturkampių kilometrų (verstų). Sėdyba arba klebonija yra Turkestane. Kn. Pranaitis aprasžė savo kelionę į tą parapiją ir sykiu apie apsilankymą tulose vietose savo parapijoje, ir tą aprasžymą spaudina lenkiskais laikraščiais „Kronika Rodziuna“.

— Lapkričio 3 dieną sukako 30 metų mokslizsko tyrinėjimo ir mokymo lietuviszkos kalbos prof. F. Fortunatovo, sąnario Petropilės Mokslų Akademijos, Maskvos universitete. Sukaktuvių apeigoje dalyvavo ir profesorius kun. K. Jaunis, kuris prakalboje, ant garbės jubilato, pasakė, idant reikalas spaudiūno lietuviškų knygų ir laikraščių taptų kuomi greičiausiai išrisztas ir daleistas ant naudos lietuviszkos literaturos.

— Zarasuose, Kauno gub., pavieto mieste, nėra nė vieno daktaro, kaip raszo korespondentas „Vilensko Viestnyko“. Daugeliui ligonių gresia mirtis. Į Dinaburgą toli, ir nekiekvienas, esant reikalui, gal išz tą daktarą parsikviesti arba pas jį nukakti. Tas į ats ir išz kitų susiedijos miestų. — Na, o mūsų lietuviai daktarai kraustosi į Samarkandus, sakydami, jog Lietuvoje nėra vietos jiems.

— Gubernijose Suvalkų, Kauno, Vilniaus, Gardyno, Kurlandijos ir kitose nuo ateinančių naujų metų taps įvestas visur pirkimas ir pardavimas javų ant svaro pagal urėdiszką didumą svarumo. Nuo pūdo už pasvėrimą reikės mokėti kapeiką. Po 12 vasario 1903 perkantieji javus be svėrimo, sugauti, turės mokėti 100

rublių baudos.

— Karaliaucziaus dvasizsko sinodo sąnarys, kun. Goetz, ant szalies kunigų susitinkimo pasakė, kad „geriausias daigtas būtų su lietuviszka Dievo služba bažnyčiose visai pasauliui“. Lygiai teip išsitarė ir szalies virszininkas von Brandt. — Neuzilgo išzgirsime, kad „mieloji, dvasizska ir karaliszkoji, valdzia“ lietuviszką kalbą Prusų Lietuvoje galutinai išvaizys iš visų vietų, kuriose iki sziol buvo užsilikusi.

— „Žvaigžlės“ 47 num. patilpo atskaita S. L. Rymo Katalikų kasieriaus, p. K. Radze vycziaus, išz kurios matoma, kad per rugpiūtį, rugsėjį ir spalinį mėn. įplaukė į kasą \$591,57. Išzplaukė gi \$569,63. Kasoje likę yra \$1753,05. — Tuomi tarpu S. L. A. kasos stovis yra visai kitoks. Pagal atskaitą szitame „Vienybės“ N. į kasą įplaukė yra \$4,466,06. Pagal atskaitą už spalio mėnesį išzmokėta \$677,29. Taigi kasoje yra grynų pinigų \$3,788,77 (— daugiau kaip dusyk tiek, kiek S. L. Rymo Katalikų). Už rugpiūtį, rugsėjį ir spalinį į kasą Susivienijimo Lietuvių Amerikoje įplaukė \$1,144,50. — O reikia neužmirsztiti, kad S. L. A. nuo 16 seimo liko be cento. Laike 17 mėnesių S. L. A. apsimokė jo visus reikalus ir daugiau kaip dvilinkai pratarto, nors naujasis Rymo Katalikų Susivienijimas išz karto turėjo \$3,458,56 pinigais ir spaustuve su knygoms dar ant \$2,418.

— „Lietuva“ 47 num. guodžiasi ant stokos aukų dėl kankintinių ir lygiai paszalpai studentams, kas sziuomi tarpu yra mūsų svarbiausiais reikalais. Kankintinius reikia szelpti, kad sustiprinti jų dvasę, energiją; o studentus, kad vienam ar kitam inteligentui patekus į valdzios nagus, būtų tolesniais vadovais lietuviszkai visuomenei, kuri be intelligen-

cijos negal apsieiti. Teisybė tuo tarpu tautiszkos aukos su mažėjo, ir bene dėlto: daugelis lietuvių ir draugysčių namas aukas aukavo Pennsylvanijos kietųjų anglių straikerių paszalpai. Aukos ne mažėjo, bet pasididimo, ir ateitėje, reikia tikėtis, dauginsis dar labiau ant tautiszko reikalų, nes tautiečių, suprantančių reikalus, skaitlius žymiai didinasi. — Szelpimui studentų „Auszros“ draugystė turi \$113,54. T. M. D. tam mieriui turi \$18,60. Sykiu reikia skaityti \$142,14. Tiesa, tai labai maža suma ir nė vienas studentas negal išzmistmetus, gaudamas tokią paszalpą. Bet reikia tikėti, kad ateitėje reikalai pasigerins. Ir teip: Susivienijimas Lietuvių Amerikoje rodosi užims pirmąją vietą suszelpime tautiszko reikalų. S. L. A. sąnariai moka kas mėnesis tiktai po vieną centą ant tautiszko reikalų. O Susivienijimas jau dabar turėdamas daugiau kaip 2000 pilnų sąnarių, išz tų centų sudės daugiau kaip \$250,00 per metus, kas bus už tikrinimu bent vienam studentui stipendijos. Mums rodosi, kad ateitėje tautiszkos aukos pasidaugins, nors sykiu, dauginsis ir reikalaujantieji, tik tai tautiečiai nepraleiskime niekur progos, kur galėtumėm centą ant tautiszko reikalų gauti.

Isz Lietuvos.

Szauliai (Kauno guber.). Viename lietuviszkam laikraščtyje buvo raszyta apie „pavargėlių“ namus, kuriuos Szaulių klebonas, kanauninkas Tomkevyczia, leido statyti vienai nazlei Noreikienei ant parapijos žemės, ties paciu szventorium: langai tų namų išzeina pro szventoriaus murus į szalį bažnyčios. Priesz statysiant ir statant tuos namus, kaip girdeją nuo daugelio

parapijonų, klebonas kalbėjęs žmonėms, kad tie namai busią pavesti pavargėliams ir ubagams už dyką. Visi tam įtikėjo, nes apie tai kalbėjo pats klebonas, namai buvo statomi ant parapijos žemės ir statė juos turtinga nazlė su labdaringu siekiu. Bet kada namai buvo pastatyti, Noreikiene įleido į juos gyventi ne pavargėlius ir ubagus, kaip buvo žadėjusi kartu su klebonu, bet kvatierantus, kurie moka jai grynai pinigais už kambarius, ir dar gi moka gana brangiai. Dėl šitos priezasties ir buvo raszyta į laikraščzius. Klebonas, perskaitęs korespondenciją, baisiai supyko ir išz sakyklos pasakė žmonėms, kad tas, kurs tai paraszęs — mulkis, nieko nežinas, kad namai esą statyti su žinia vyskupo ir tt. ir tt.; ir viską stengėsi įmuszti savo klausytojams į kaktą, kad tokių rasztų, kurie apszmeizia nekaltai jį ir kitus, ir visokių nedorų žmonių, kurie tuos rasztus raszo ir platina, nereikia esą klausyti. Žinoma, klebonas gali keikti, ką nori ir kiek uori, bet tas jo pasielgimo su namais neiszteisjs, nors jie būtų pastatydinti ir su vyskupo žinia. Jug ant parapijos žemės neturi valios nė klebonas, nė vyskupas! Vietoj keikti lietuviszkus rasztus ir žmones, ką juos raszo ir platina, Szaulių klebonas geriau būtų padaręs, jeigu būtų išzaiszkinęs, su kokiu siekiu jis, nors ir su žinia vyskupo, bet be žinios parapijos, leido Noreikienei statydintis ant svetimos žemės namus ir jais naudotis, ir neiszpildė to, ką jis anksciau parapijonams buvo kalbėjęs ir žadėjęs.

Teisybę pasakius, Szaulių klebonas to, kas reikalanga, nepasistengia išzaiszkinti, o lietuviszkas knygutes ir lietuvisius keikia kaip už pinigų: rodosi, jį patį gudų valdzia tam tikslui būtų pasamdzius. Paveisdan paimsime jojo pa-

mokslą pasakytą 12 (25) d. gegužės. Klebonas giria senovės Lietuvos gadynę: Ne dėlto, sako, mūsų krasztas szventa žemaitija vadinosi, kad daugybė kryžių yra joje pristatyta, bet dėlto, kad seniaus žmonės buvo geri, tykus ir prasto rązumu! O dabar pradėjo klausyti visokių nedorų žmonių litvomanais vadinamų, skaityti szmeižiancias protą ir sąžinę knygutes, kaip „Genių Dėdė“, „Krumplių Jonas“ ir ir k. t. kuriose nėra nė mokslo, nė liogikos, nė kritikos, ir jau mislijas, kad jie kas-žin-kas tokie yra: nieks nebeklauso, nieko „nebepaszėnavoja... už tai tiktai girdėti, kad tame sodziuj susimusę, isz ano — arklius isz kutės iszvedę ir tt.“ Czia pasistengiau paduoti klebono žodžius, kiek jie pasiliko mano atmintyje. Klebonas giria senovės Lietuvos gadynę, o neatsimena, kad ir tada tankiai budavo maisztai, kad žmonės neszė baudžiamos junga, buvo spaudžiami ir parduolijami dvarponių, kaip, kokie gyvuoliai. Muravjovas—korikas plakė ir korė žmones szimtais ir visur aplinkui vieszpatavo vergija, vargai ir tamsybė. Czia vienas isz dviejų: arba kun—kanauninkas visai nežino istorijos, arba jis yra szalininku Muravjovo—koriko ir kitų panaszių budelių, jeigu anos gadyinės apsireiskimus vadina maž ne szventais, o szią gadynę, kada žmonės jau sziek—tiek pradeda apsiszvesti, suprasti savo padėjimą ir reikalauti jo pagerinimo, keikia. Jeigu jau klebonas litvomanus vadina nedorais, o apie lietuviszkas knygutes sako, kad jos mokianczios tiktai musztis ir vogti, kad jos szmeiženczios žmogaus protą ir sąžinę, tai butinai reikėjo nurodyti tokius litvomanų pasielgimus, kurie isztikrųjų darytų juos nedorais, duoti tam tikslui reikalingus faktus, atsitikimus; reikėjo vėl nurodyti knygelėse puslapius ir ei-

les, isz kurių aiszkiai būtų matoma, kad tų yra melas ir blogi pamokinimai, be logikos, mokslo ir kritikos. Dabar gi paskaitys žmogus „Genių Dėdę“, ir jokiū būdu negali suprasti, kokiose vietose kanauninkas atrado tų biaurius, nedorus, daigtus, vedanczius žmogų prie pagundinimo ir amžinos prapulties. „Sakau jums, kad ta knyga bloga, tie žmonės nedori, ir jūs, paleistuviai, turite mą tikėti ir klausyti!“ Teip kritikuoja k. kanauninkas litvomanus ir lietuviszkas knygas. Bet tai tuszti žodžiai, kuriuos girdžiant tiktai juokai ima; kanauninkas teip neliogiszkas, kad sako žmonėms tokius žodžius, kaip „kritika“, „liogika“, „moks-las“, sako be jokių paaiszkini-mų ir visai užmirszta, kad žmonėms tie žodžiai visai nesuprantami; sako, lyg norėdamas tokiomis „mandriais“ žodžiais jiems galvą apsukti. Geriaus k. kanauninkas padarytų, kad arba visai nustotų keikę litvomanus ir lietuviszkus rasztus, arba nors iszmoktų keikti rimcziau, liogiszkiau, su sziokia—tokia kritika. Tada nors geriau būtų klausyti. O dabar net pats sodiecziai ty-cziojasi isz klebono, matydami, kaip jis per pamokslą „juokus provyja“. Teisybė, mums visiems reikalinga turėti, daugiau mokslo, liogikos ir kritikos, bet labiausiai tai reikalinga Szaulių klebonui. Tam tikslui drįstu ant pradžios patarti ku. kanauninkui perskaityti isz 2—3 „Tėvynės Sargo“ szių metų straipsnių: „Iszpeikimas bedieviszkų rasztų isz sakyklos Baznyczioje“. Gal tą straipsnių paraszė daug jaunesnis už Szaulių kleboną kunigas, bet k. kanauninkas galėtų szjį tų nuo jo pasimokinti, nes autorius, to straipsnelio X. matyt, ne tiktai turi sziokia—tokia liogiką, bet be to yra įgyjęs diplomatiszką dovaną ir sziek—tiek taktikos. O tai,

nors ant senatvės, neproszali būtų įgyti ir Szaulių klebonui; tada įgytų jis daugiau pagodonės netiktai nuo savo parapijonų, bet ir nuo litvomanų, nes litvomanai moka godoti ir savo prieszus, jeigu jie tiktai rimti ir liogiszki.

Szaulietis.

Isz Prusų Lietuvos.

Tilžė 9. XI. 1902. Sziczia jau szalcziai prasidėjo, net iki 3 gradų sząla. Tuluose dvaruose dar ne mažai ropuczių ant laukų. Nėr užtektinai darbininkų. Pas mus visur guodžiasi laukininkai dėl stokos darbininkų. Tuli gyventojai nevalioja visus vasarojus bei atolus laiku suvalyti. Žemaitijoje dar labai daug javų ant laukų matyti, jie pasiliko neiszuokę ir turės suputi. Todėl žmonės baiminasi, kad neatsirastų brangybė. Mėsa vėl atpigę: gyvos kiaulės kasztuoja ant centneio po 36 markes, o pirm keleto mėnesių kasztavo po 45 markes.

Girdėtis, kad Maskolių valdzia uždrausianti zemaitiszkams darbininkams eiti per vasarą į Prusus ant darbo. O tai todėl, kadangi dvarionys Maskolijoje valdziai pasiskundė, jog per iszėjimą darbininką į Prusus patys negana pasilaiko darbininkų.

Prusų Lietuvoje dabar aplink keliauja pasiuntinys (missionieras), lietuvis vardu Lokys, kurs ilgus metus rytinėje Indijoje apie 100 mylių nuo miesto Kalkutta pagonis krik-szczionystės mokinęs. Budamas geru patrijotu, varo Lokys dabar propagandą dėl įsteigimo lietuviszkai—indiszkos kupcziszkos kompanijos. Indijoje labai pigiai parsiduoda kaimai su dideliais laukais; toji žemė yra labai derlinga, vienog reikia ją vandenimi isz arti esanczių upių adreikinti, szejp želmens vasaros karsztyje sudziusta. Prietaisams ka-

nalizacijos reikia pinigų. Lokys nor įsteigti lietuviszką akcijų draugystę (Limited), kuri būtų valdoma isz Lietuvos, o turėtų Indijoje savo agentus. Apdirbimai laukų labai pigus ir lengvus būtų, nes tų gyvenantieji žmonės, vadinami Kolais, yra stropus darbininkai ir už labai pigią algą dirba. Tų gimusieji netur tiek energijos, idant tokius svarbius mierius atsiektų; jie patys yra tokiai Lokiui apsakę ir prasę, kad jis užsiimtų laukų iszgyvenimu bei kupczyste, jie stropiai dirbsią. Labiausia tų auga ryžiai, arbatos želmens, kavos medžiai, cukraus nendrės. Pelnas būtų didis; nes tie laukai, kur Lokys gyvena, tik 100 mylių nuo Kalkutos miesto gelzkelio; be to dar yra apie 12 mylių iki gelzkelio vežimu važiuoti. Ar negalėtų Amerikiečiai apie szj projektą pasirupinti? Toks darbas vistik garbesnis ir naudingesnis už anglių kasimą. Lokys meilyja, kad kompanija prasidėtų isz pradžios su 100,000 markių kapitalo, bet asz netikiu, kad Prusų lietuvininkai tiek daug pinigų sudės, kadangi patys netur daug pinigų, o isz antros pusės lietuvių nepratę į kupcziszkus dalykus, todėl savo atsargume ir atsilaikys nuo kompanijos. Lokys tacziaus viliasi aprupisą lietuvius lietuviszkais produktais isz Indijos. Jis paakina ir ant to, kad per darbą tokios lietuvi-zkai—indiszkos kompanijos lietuvių vardas ir garbė tarp svieto giminių augsztai pakiltų; prie to prisidėtų materijaliszka nauda. Gal ir Amerikiečiai prisidėtų prie to darbo, juo daugiau būtų kapitalo, juo didesnis pelnas rastųsi. Lokys, kuris vieną isz tų gimusiųjų yra į Lietuvą drauge atsigabinęs, laukia isz kompanijos darbų ir sziek tiek pagelbos krikszczioniszkai pasiuntinystei.

Patlab buvo Karaliaucziuje

susirinkusi evangelizka synodė Rytprūsų provincijos, kuri kožną tretį metą susieina. Ragainės valsečiaus synodė buvo provincijos synodė užprasziusi, už tai rūpinti, kad studentai theologijos, norį tarp lietuvių vėliaus kunigauti, būtų universitete užtektinai lietuviszkai iszmokinami. Vyskupas Gudas isz Tilžės iszaiszkino, kad dabar tulose Lietuvos parapijose jauni kunigai, nemo kėdami nė žodžio lietuviszkai, įstatomi į urėdą, kada jie pažada nors vėliaus iszsimokįsia lietuviszkos kalbos. Toks darymas ne vienat be naudos parapijonims pasiliekti, bet yra teipojau ir nesvietiszkai didis papeikimas lietuvių, kurie iki sziol savo bažnyčiai bei žemei yra vierni buvę. Konsistorijos rodininkas Lakner, kurs dabar Karaliaucziaus universitete lietuviszką kalbą iszguldo, apreiszkę, jog dabar tik vienų vienintėlis studentas lietuviszkai tesimokina. Jis praszo, kad lietuvių stipendijos būtų lyg teipojau ir vokiecziams duodamos, kurie apsimima lietuviszką kalbą iszsimokinti. (Tokia praktika jau pirm to yra buvusi, o ir dabar dar teip daroma). Generalvyskupas Braun isz Karaliaucziaus guodžiasi, kad teip menkai lietuvių testudieruoja, ale lietuviai svetimtaucziams savo stipendijų pavydžiantis. Gimnazijos direktorius Kuesel isz Klaipėdos praszo, kad keletas lietuviszkų stipendijų būtų lietuviams, Klaipėdos gimnaziją lankantiems, suteikiamos. Landeshauptmons von Brandt isztaria: ne lietuviai, tik jų kalba mirszta, o jų kalba be jokios vertybės, nes neturi nė literaturos, nė istorijos, nė pozicijos (toks nė žinėlis mūsų virszininkas!). Vokiszką kalbą turi stot į vietą lietuviszkos, už tai reikia pasirūpinti. Kits kunigas isz Karaliaucziaus rodyja, reikiant lietuviszkus pamokslus isz bažnyčių atmesti.

Vyskupas Friedemann isz Kraupiszkių sako, tai būtų dangun szaukianti neteisybė, kad mes norėtumbėm lietuvininkams jų kalbą su prievarta iszplėszti. Už iszlaikymą lietuviszkų pamokslų bažnyčiose kovojo dar vyskupai Kuehn isz Laukiszkių, Diekmann, Oloff isz Klaipėdos, advokatas Meyer isz Tilžės, vyskupas Denukaitis isz Kaukėnų (lietuvis) ir Ober-Landesgerichts prezidentas von Plewe. Galiausiai grafas Doenhoff szitokį užmanymą isztarė: konsistorija tur rūpinti, kad ne vienat lietuviai Tilžės gimnaziją lankantieji stipendiją gautų, bet ir visi tie, kurie procevo jasi lietuviszką kalbą iszsimokinti. Szitam nžmanymui visi pritarė, pritarė ir tam užmanymui, kad daugiau lietuviszkų kunigų Lietuvoje pristatytų. — Isz szitos sessijos mes galime iszpažinti, kad Prūsų Lietuvos kunigija ne yra prieszinga lietuviszkai kalbai, ale konsistorija, kuri yra valdzios rykas, rūpinasi drauge su valdzia, kad lietuviszką kalbą kiek galint kuogreicziaus isznaikintų. Negalima czia už tylėti, kad Prūsų lietuviai patys kalti, kad jiems dabar stipendijas atima: kodėl teip re tai teleidžia savo vaikus į mokslus augsztuosius? Didžiosios Lietuvos broliai tame dalyke yra stropesni. Yra viltis, kad szitiems atsitikimams synodėje pragarsėjus, daugiau lietuviszkų vaikų tversis prie augsztųjų mokslų. Berods, daug kasztuoja vaikus per 9 metus mieste iszlaikyti, ale tai galima pigiaus padaryti. Andai apgarsino kunigas Drs. Gaigalas isz Priekulės, kad jis apsimima privatiszkai lietuvių vaikus pamokinti; per tai vaikai daug trumpesniame laike savo mierį atsiekia. *Iclius.*

Kankintinio laiszkas.

„Darbininkų Balsas“ pagarsino laiszką, raszytą savo drau-

gūi vieno kankintinio, isztremto ant penkerių metų net į Jakutsko guberniją (iki Jakutskui nuo Maskvos yra 7760 verstų arba 1108 lietuviszkos mylios). Atkartojame tą laiszką.

„Mielas drauge! Kokiu būdu pildosi Maskolijoje caro nusprendimai, dabar gerai sužinojai ant savęs. Nuo savęs galiu sziaudien va ką pridėt. Kaip gal atmeni, man nuspręsta 5 metus būti Rytinėj Sibirijoje, prirokavus į koronę laiką, kurį tupėjau kalinyj pries nusprendimą, ką caras iszdavė 27 vasario 1902 m. Bet kaip matai, asz kalėjime tebekirmyju ir lyg sziaudien — 30 gegužio t. y. suvirsz 3 mėnesius. Kas žin, kaip parokuos tą laiką?! Szia valandą matyt visuose valdzios urvuose ar didis sumiszimas ar tiesiog apsileidimas...

Kaip gerai žinai, manę 27 d. balandžio iszvežė isz Mintaujos etapu. Pagyvenau potam 24 val. Rygoj ir 48 val. Smolenske, isz kur atvykau į Maskvą 2 gegužio, bet czia ir nuklimpau. Mat, czia panorėjo su manim kartu — etapu važiuoti pacziukė, o tai pasirodė toks didis nusidėjimas, kad be Petrapilinės valdzios vietiniai valdininkai nieko negali daryti, t. y. negali leisti pacziai kartu su vyru net į Sibirą trankyti, nors „zokonuose“ yra aiskiai pasakyta, jog „nusudytųjų“ paczios gali visuomet kartu važiuoti. Bet neteip yra isz teisybės: valdininkai, ką nori, ta ir daro. Mėnesį su virsz tupiu Butirkuose (Maskvos kalėjimas), o apie iszvažiavimą į Sibirijos „rojų“ dar nieko negirdžiu, nors ir pati ir asz jau kelis sykius raszėm praszymus Petrapilėn su markemis ir be markių. Jei pasiseks, 13 birželio iszvažiuosiu isz czia....

Man prisieis turbut gyvent tarp jakutų, nes visus, kuriuos isztremė ant 5 metų, Jakuts-

kinis general-gubernatorius kemsza ten. Suprantį, kad pragyvent man su pacziuke bus gana sunku be tautiečių paszalpos, bent isz pradžių. Paskesniai, sako, galima busią gaut szioki-tokį uždarbį. Tai girdėjau nuo vieno vyruko, kurs pats jau syki buvo isztremtas pas jakutus ant 5 metų, bet buvo pabėgęs....”

Darbo istorija.

Dr. J. T. Želvienė.

(Žiur. 47 num.)

Unijos visai kiteip iszrisza abelną klausymą. Jos tapo suvertos nelaimingoje gadynėje po sugriovimo senoviszkos iszdirbysčių sistemos. Ilgus laikus prieszai įstatymus jos buvo tveriamos; ir sziaudien tulos Europos vieszpatystės yra jų prieszai. Nepaisant ant to viso, unijos, bėgyje 65 pastarų metų, it stipri uola, subrendo ir abelnai jos pripažintos kaipo smarčiausias įrankis darbininkiszkos Inomos. Unijos visokeriopų pramonės szakų tapo suvertos. Bet bėgyje paskutinės deszimties metų, pąjiegos dedamos yra ant suorganizavimo jų visų į vieną darbo uniją-federaciją, kuri stos, kaipo viena galybė, apgynime darbininkų tiesų ir ant abelno jų isztobulinimo.

Darbo unijos pirmiausiai kilo Anglijoj; jos ant tiek iszsiplėtojo, jogei patys samdininkai pripažįsta, kad tvirticiausiai ir atsakanciausiai abelni reikalai eina tose darbo szakose, kur darbininkiszkos unijos stipriausios ir tobuliausios.

Prancuzijoje kilo unijos maždaug tuo pacziu laiku: vienos isz samdininkų draugysčių, kitos po priedanga labdarinių draugysčių, o didmena jų dėl priezasties nuolatinių straikų. Visuose reikaluose jos vienodus siekius su Anglijos unijomis turi, tik neteip iszsiplėtojusios yra.

Vokietijoje jau unijos kiteip išsiplėtojo. Visas, kurios tapo užvestos nuo 1860 m., galima padalinti į du skyrius: paczių darbininkų sutvertos, ir tos, kuriais sutvėrė social-demokratų partija, o teip gi Hirsch ir Duncker.

Vokiečių spaudos unija priklauso prie darbininkiško ruszio unijų; ji kilo dėl straiko Leipzige 1865 m. Skrybėlių darbininkų draugystė susitvėrė 1871 m. Tabako apdirbėjų 1865 m. Po socializkais įstatymais social-demokratiškos unijos sugriuvo, berods teip rodos. Hirsch ir Duncker unijos vien Berlyno inžinierius pasekmingai suorganizavo.

Italijoje vos 1870 m. unijos tvirtis pradėjo, akyvaisdoje baisiausių policijos persekiojimų.

Pakalbėję apie išsilankstymą pramonės unijų užbaigsimė šį straipsnelį, nurodę šį — tą apie Anglijos unijas.

Didžiausia iš jų yra užvardinta „Amalgamated Society of Engineers, Machinists, Millwrights and Pattern-Makers“, kuri susitvėrė, susiliejus daugybei draugysčių 1851 m. Tada jau ji turėjo 11,829 draugus ir 21,705 svarus pinigais. 1852 m. baisi kova tarp darbo ir kapitalo sumažino sąnarių skaitlių ant 9,737 ir išdą ant 16,812 svarų. Vienog, 1865 m. pasididino sąnarystė ant 30,984 sąnarių, su įeiga 75,672 svarų ir gryno pinigų izde 115,357 svarai. Turėjo 229 szakas Anglijoje ir Valijoje, 32 Skotijoje, 11 Irlandijoje, 6 Australijoje, 2 Naujoje Zelandijoje, 5 Kanadoje, 8 Suvienytose Valstijose ir 1 Prancuzijoje.

Vėl dailių ir murininkų susivienijimas yra antra tvirta organizacija, įsteigta 1860 m. Jau 1865 m. skaitė 8000 sąnarių 187 kuopose.

1869 m. Darbo-unijų komisija, ištyrus stovį 18 šzių draugysčių, surado jose suvirsz 200,000 sąnarių, neskaitant

neisztirtų organizacijų. Patys unijonistai tvirtino 1865 m., jog esą 700,000 sąnarių unijoje Anglijoje.

Iztiesų, šzią galingą organizaciją, vietoje pripažinti kaip draugiszką išsitobulinimą, abelnai priėmė su didžiausia baime. Mr. Lowe šzeip apie ją kalbėjo 1865 m.: „Negalima tikėti, kad ta maszinerija, kuri šziadien veikia su straikais, nebutų darbininkų taikoma ir prie politiszkų siekių. Tik duokime žmonėms balsavimo tiesas, o šzi maszinerija mokės sudavadyti tuos balsus teip, kad jie bus sunaudoti prieš šzios szalies surėdymą ir savastį“.

Demokratijos programas Europoje žengia lygiu nesulaikomu žingsniu; vietoms lėčiau, bet visur keletu iszrinktųjų galybė sprusta isz rankų ir slenka į pavergtos visuomenės rankas.

I. M. Ludlow šzeip sako: „Atszvelgiant į praities imtynes — draugiszkas, morališzkas ir politiszkas bus aiskiu, kad Anglijos darbininkai visose didesnėse industrijos aplinkinėse atidavė savo visą spēką ir dvasią tai pusei, kuri sulyg patyrimu teisinga. Jų pasielgimas, kur tik su jais žmoniszkai pasielgė, visados atszymėdavo ne su mažesne dalim apsvartymo ir atvirumo, negu kitose draugijos luomose. Sumaniai naudojasi kiekvienu jiems sutektu pragumu. Jų priešai nesulaukė savo pranaszysčių iszšipildymo, kur sakydavo, kad esą pavojinga sutrumpinti darbo valandas, nes tada darbininkai laisvą laiką paszvestų isztvirkimui. Jie sugyveno su karszcziausiai lukescziais savo draugų. Jau aiskiu, kad jie sunaudos savo spazecziai auganczią galybę politikoje, įvesdami laisvę ir teisybę. Tą geriausiai liudyja laisva emancipacija ir panaikimas algos verguvės“.

Yra aiskus davadai, liudy-

janti, kad tam laike, kada Anglijos darbininkai buvo didžiausiam prispaudime, jie visada iszklausydavo teisybės szauksmus, keliamus juodųjų vergų. Susirinkimuose, szauktuose prieš vergybą daugiausiai rinkdavosi darbininkai. Ir jie pasveikino Abromą Lincolną už iszvalnyjimą negrų isz po verguvės.

Lincoln, suprasdamas stovį reikalų jiems šzeip atszliepė: „Jūsų iszšitarimai liudyja, kad esate krikszczioniszki narsuoliai, kokių nebuvo jokiam amžiuje, nė szalyje“. Lai szis liudininku lieka, kuriuo keliu darbininkai ketina sunaudoti savo auganczią spēką kiekvienoje szalyje.

Darbininkų istorija ir jų stovis kiekvienoje Europos vieszpatystėje, kaip žemdarbystėje, teip ir pramonėje, kaip 15, teip 19 amžyje, liudyja neabejotinai du dalyku: pirma, kad darbininkiszkia luoma turi pasidėkavoti veik visam pagerinimui savo buvio tik savo paczių pajiegoms ir pasiszventimui; antra, kad darbininkai paprastai tegali apginti savo gerovę, tiktai susiorganizvę. Kada tik darbininkas pervargęs, jis iszviršta į tinginius ir geidžia tik savo asabiszkos gerovės, nežiurint draug-brolių; toks darbininkas per tamsus, idant matytų naudą susirszimo į vieną rysį. Tai tų jie lengvai esti engiami savo nevydonų. O kur tik darbininkai turėjo reikalingą bendrą dvasią ir iszmintį, tų visados pagerino savo ir draug-brolių abelną padėjimą.

Pagal Dr. Edmund J. James.
(Užbaiga).

Godok senatve.

Kad ir buvo kada toks laikas, kuriame tie žodžiai turėjo savo vertę, bet dabartiniame, mus, laike jie skamba kaip pasigyrimo arba legendų pasakos. Teisybė, dar ir šziadien

mes pasakojame vaikui, norime įdėti galvą „godok senatvę“.

Bet šzituos dailius žodzius mūsų „augsztoji“ luoma jau seniaiai iszbraukė isz savo prisakymų, ir jų vietoje įvedė: „viskas, kas tarnauja mano kapitalui, padidinimui mano turtų, turi vertybę; o viskas, isz ko asz jokio pelno negaliu turėti, netur vertybės; dėlto netinkantis dėl manęs“.

Ir pagal tokį tai kapitalistišzką katekizmą ir surėdymą pasielgia darbdaviai su žmonija, kuri savo spēkas, iszmintį, gabumą ir šzeimynos laimę paszvenčia dėl kapitalistų pelno.

Iki darbininkas jaunas, drutas, teip ilgai darbdavys cziulpia isz jo sav pelną, teip ilgai jis yra tinkantis isznaudojimui. Bet sztai atėjo senatvė! Pabrikas, darbavietė, dėl darbo yra pastatyta, bet ne dėl senatvės prieglaudos namų. Tą kiekvienas turi suprast, kad ten ne vieta praleidimo savo gyvenimo vakaro.

Kas bus isz mus darbininkai ir darbininkės kaip pasęsim? Ar stojo szis klausymas nors sykį prieš mus mintį?

Teip, — tankiai stoja prieš mus ta pasibaisėtina baidyklė senatvės. Kaip ilgai trunka samdos vergui pasęsti? Kaip ilgai trunka pasęsti tiems nuliesusiems sąnariams, kurie nuo kudikystės vien vargo, alko ir rupinosi kur sugriebti kąsį duonos?

Ne ilgai, tik porą deszimtų metų, kaip stojam į aną žiaurę gadynę, kurioje mus šze žodžiai sutinka: „Jau tu per senas dėl darbo“.

Toje poroje žodžių daug slepiasi tam, kuaiam juos iszgirsti reiks, ir skambės šze žodžiai mūsų ausise vakarinio gyvenimo, kada jau busime savo spēkas ir sveikatą pabaigę ant kapitalisto aukuro per senas dėl darbo“.

Mes rodosi matome ir jau-

eziamėsi tankiai, kad galėtume dar toliau vilkti darbo jungą, bet tie, kuriems savo spēkas pasiulome parduoti, jau mus nenor, atstume kaip per senas, jieszko naujų, jaunų dar neisznaudotų spēkų, isz kurių jie gal geresnį, didesnį sav pelną traukti.

Mus, kurie esame savo jaunystės dienas padėję dėl jų gerovės ir turto meta kaip tą citriną iszspaustą be sulčių į kampa, ir tas draugijai suvis negalvoje, kaip mes užbaigsiame savo gyvenimo vakarą. Mes per seni dėl jų.

Tu turi senatvę guodot!

Ar matai ten tą iszblyzkusį žilą senelį, nedrąsiai ir su baime nuo vienu durį pas kitas duris einant dėl surinkimo bent kokio maisto, kad užlaikyti gyvastį savo sauleleidžio.

Prisiziūrėkim sztai vargszei sulinkusei moteriszkei, kurios nuvargusį kuną keli sudriskę lopai dengia, praszancziai su drebančiu balsu iszmaldos, nes netur ką valgyti.

Teip guodoja szia dien senatvę.

Sustokim, palaukim, butume užmirsę, jug mes turim senatvės prieglaudos namus, ir kiek ten senų randa prieglaudą? Suvis mažas skaitlius isz tos didelės daugybės ten patenka; zinoma, negalimas daigtas ten visus sutalpinti dėl mažo skaitliaus tų namų. Dėlto įstatymai yra sutaisyti, kurie uždaro duris dėl ateinanczių.

Ne lypstant kitų įstatymų, paziūrėkime kokį senatvės rubėzių turi but peržengę didenis skaitlius senatvės prieglaudos namų, į kuriuos priima nuo 60-65-70 metų, ir tai tik per prietelius.

Koks dailus surėdymas! Ar ne devynesdeszimas nuozimtis darbininkų nesulaukęs 60 metų mirszta? Prie begėdiszko isznaudojimo viso gyvenimo, spēkų, prie ilgų valandų darbo, mažos mokesties, biauraus ir nesveiko darbo, trumpai sa-

kant, visos tos laimės, kurias mus kapitalistai apdovanoja, sulenkia mus strėnas ir nuvaro į grabą nesulaukus to laiko, kad priimtų mus į senatvės prieglaudos namus.

Paziūrėkim į statistiką Massachusetts valstijos: Ten sulyginus visų darbininkų amžių atrasta, kad neperžengia 36 metų, o fabrikuose dirbanczios moters neperžengia 28 metų. Dėlto randama, daktarų, advokatų, pirklių 56 metų, kunigų 58 metų, bet tų, kurie isz kitų truso mintą, kitus už save dirbt varo, o jie sav linksmiasi ir dailiai laiką perleidžia, rasta net 68 metų senumo.

Mus isznaudotojai sako, jog jie turi vaikus, kurie juos gali senatvėje užlaikyti labai daili. Darbininkai teip gi turi vaikus, bet kokią paszelpą gal duot vaikai savo tėvams, jeigu vaikai patys nuo bado ginasi? Ir kiek szia dien darbininkai gal viens kitą suszelpiti? Darbininkai tik tam sykiui turi kaip dirba; bedarbėslaike mažą skaitlių badas aplenkia, nepaklabinęs į duris.

Kokią paszelpą vaikai gal suteikti savo tėvams, kurie turi savo szeimyną ir kuri vis didinasi? Teisingai galima sakyti, jog visa kaltė žmonijos skurdo puola ant kapitalistiszkos luomos, kuri per savo godumą ir gaszlumus, darbininkų gyvastį naikina, pirm laiko varo į grabą.

Ar norime szitas visas nelaimes nog savęs nustumti? Ar norime to laiko sulaukti, kuriame isztikro guodos senatvę?

Senatvę guodos tuomet, kada kiekvieno bus užtikrintas žmoniszkas gyvenimas, jo gyvenimo vakaras. Jeigu teip, tai stokime visi į draugystę, kurios užduotis yra iszblaszkyti vargus, nelaimes isz buveinių darbininkų, kuri stengiasi parodyti mūsų isznaudotojams, kad ir mes esame žmonės, lygus jiems.

Kiekvienas isz mus, kuris at

jaučia vargą artymo, kaip pats savo, stokim į tą minią, kuri parodys, kad kiekvienas žmogus turi turēt lygias tiesas laike jo gyvenimo, o ta minia vadinasi „Socializmas“.

Tik socialiszkas surėdymas užtikrįs žmonijai lygias tiesas, jis padalįs žmonijos triusą, kaip ir gamtos dovanas visiems lygiai.

Tai gi stokim į socializmo eiles vyrai ir moters, rupinkimės praplatinti socialistiszkas idejas, pasidarbuokim, kad mus skaitlius pasididintų ir greicziausiai tas laikas ateitų, kad mums, kaipo myrio iszšarmė, neatsikartotų balsai „per senas dėl darbo“, bet iszgirtume sziuos žodzius maloningai: „Tu savo užduotę visuomenės draugystėje kaipo darbininkas iszpildei, dėlto iszpildys ji savo priderystę, suteikdama tav gyvenimą be vargo ir rupesczio iki pabaigai tavo amziaus“.

M. Bridickas.

Darbininku pietus.

Vaisdelis isz gyvenimo darbininkų Austrijoje.

Lyja. Ir toli įkiresnis tas lytus už vasarinį. Rodosi tiktai krapina, vos matomai, tacziaus isz visų pusių kerta į veidą, akis, kurias reikia nuolatai szluostyti, o drėgnas ir szaltas oras kaipo adatomis bado kuną, szaldo kiekvieną šanarį.

Tokioje dienoje eidamas gartve pamacziau pulkelį darbininkų, kurie nulipo nuo augsztų geristų pietuoti, suėjusių į užvėją ir sznekucziuojanczių.

Tokia dargana tai jiems įkieriausiu — mislyju sav, nes ant augsztų geristų rudeninis sziaurys toli skaudesnis.

Stovintieji užvėjoj darbininkai skubiai szoko ant gatvės.

Žingeidumo paimtas, einu ir asz, ir žiuriu, kaip jie visi susigrudo į ratą.

— Kas tų gal buti?

Prieinu ir girdziu aplinkui szauksmą:

— Mą už du centu!

— Mą už keturis centus!

— Mą už du centu!

Ir daugelis rankų, apsvėlusių nuo plytų dulkių ir kalčių, pamėlynavusių nuo szalczio ir susilpusių nuo darbo, iszsitiesia prie moteriszkės, kuri į blekinius bliudelius deda sziltas bulves ir pila karsztus barszczius.

Isz dviejų didelių puodų verziai laukan garas, kuri, kaip rodėsi, rijo kelios deszimtys akių, kurie gal sav nuspirkti už du arba keturis centus bliudelį szilto viralo pietums.

Vienas vaikėzas, sunykęs ir iszblyszkęs, basas, vasariniuose skarmaluose, teip jau isztiesia ranką prie bliuduko sziltų bulvių. Bet patyrimo iszmodina savininkė tos valgvietės, telpanczios senam vezimėlyje, reikalauja „isz kalno“ dviejų centų. . . . . nors iszblyszkėlis vaikėzas ilgai jieszkojo lopuose, bet nerado — ir turėjo atitraukti be pietų.

— Mą įpilk su tirsztimais už keturis centus — drąsiai reikalauja vienas, ir meta 20 centų moteriszkei, reikalaudamas iszdavimo likusių.

„Su tirsztimais“ barszcziai visai kitoki. Juose plukoja pora kšnių mėsos, o akutes nuo riebalų greitai nesuskaitytum, o kvapsnys, kaip su vaszu traukia, rodos liežuvį prarytum.

Isispogsojęs ir užtikęs vargdienų gyvenimą, dabar stovin prie pietų ant gatvės ir negali nueiti nuo pulkelio, ryjančio bulves ir barszczius teip greitai, kad rodosi viską prarijo akies mirksnyje.

Ateina pas mane kita moteriszkė, kuri sergėjo ar ne ateina isz kur policijantas, ir pradeda aiszkinti.

— Mes visi teip mintame rudenyje ir žiemą, nes vasarą

žmogus pavalgai bile kaip, bet kaip ateina szaltis, žiema, be sziltos sriubos negali trivoti.

— Bet tai puikus pietus!... ne brangus, skanus ir geras pasistiprinimas. Smagu matyti, kad teip įsitaisėte.

— Tai-gi! kiekvienas mato, kad dėl skurdžių toki pietus tai dangaus malonė, o vienog burmistras nedaleidžia.

— Kaip tai? Nedaleidžia? Ką sakote?...

— Tamista! toji vargszė naszlė, ką su barszcziais ir bulvėms važinėja, yra vaikoma policijantų, o sykį net „sėdėjo“ už tai...

— Ar tai gal buti?

— Teip! burmistras reikalauja, idant jį „apmokėtų vietą“ su 17 auksinių ant metų.

— Ar tai galima?

— Pagal mūsų skaitlių 17 auksinių isznesza 4 renskius ir 25 centus ant metų. Kitos moters, kurios tiek užmoka, gal sėdėti su valgiais kur nori, bet ji vargszė angsti, pro auszrą, atveža sziltų barszczių pusrycziams, paskui vėl pietums.

— Ir teip visados barszcziai su bulvėms?

— Kartais ir kopustų atveža, kartais kokios koszės, ir kaip matėte, viskas bertainyje valandos dingsta. Džiaugiasi, kiekviens užganėdintas, kad suszilo, atsikvėpė sziltu kvapu.... Ji yra labai varginga naszlė isz Aužuolynė, turi szezėtą vaikų, ir tiktai tuomi vi rimū maitina vaikus ir pati szejp-teip minta. Burmistras nedaleidžia jai czia stovėti, tai ji slaptai pusryczių ir pietų laike vežina su barszcziais czion atvyksta, pavalgydina ir grįžta...

— Bet czia ir daugiau atsirastų alkanų. Kodėl jiems nėra szilto valgio?....

— Matai tamista, tie, kurie tur valgnamius, tai skundžia, buk jiems atima pelną, bet ne visi iszsitenka, kad galėtų gerti už penktuką kavos arba pietuoti už 6 centus.

Pradeda labiaus lyti, szaltas sziaurys labiaus pusti....

Pasidrutingę ir apszilę darbininkai iszsiskirstė, o gaspadi-nė dėsto bliudelius, szauksztus ir puodukus, rengiasi namon grįžti.

Sunykęs jos veidas baisiai iszsiziuri. Norėjau su ja pasikalbėti, bet mą prisiartinus, ji skubiai nutarszkėjo su savo vežimėliu ir su baime, matomai, ar ne esiu kokiu slaptu valdzios tarnu, kuris reikalaus užmokesczio....

— Ar-gi dėl tokių pietų — pamislyjau — negalėtų buti patiektas tam tikras sziltas kambarys? Ar negalėtų buti stalas, ant kurio toji vargszė, maitintoja skurdžių, galėtų sudėti savo bliudelius su bulvėmis ir barszcziais, teip, idant jos, „svecziai“ susėdę galėtų atsakančiai pavalgyti, nesibijodami, kad juos iszvaikys policijantas...?

Isz lietuviszku dirva Amerikoje

Collinsville, Ill. Collinsville's lietuviai liuteronai neturėdami savo bažnyczios turi kreiptiesi prie liuteronų vokieczių, kurie jiems duoda savo bažnyczioje atlaikyti szventimą lietuviszškai, nors lietuviai nepriguli prie vokieczių parapijos. Už tai dabar lietuviai liuteronai sutarė jiems atmokėti. Vokiecziai nori įtaisyti savo bažnyczioje gerus naujus vargonus, kurie kasztuos daug pinigų, tai lietuviai isz dėkingumo ir renka aukas ant tų vargonų, su tikėjimu, kad ir jų szventimui atsilai-kant ir jiems paduduos.

26 d. spalio buvo pora lietuvių liuteronų atėję kolekta-voti ir į East St. Louis, Ill., idant nuo czionai esanczių liuteronų surinktų kiek pinigų ant tų vargonų. Apart liuteronų aukavo ir katalikai, teip, kad jie susirinko apie keletą deszimezių dolerių. Kad katalikai kartais ant ko-

renką aukas, tai liuteronai teipojau nesiskupi kelis centus paaukauti.

Collinsville'je dabar lietuvių liuteronų skaitlius pasimažino, nes daugumą jų prie savęs patraukė mažumą lietuviszškai mokąs evangeliszkas reformatiszkas kun. G. Bendikas (Bendigkeit). Mat kun. M. Keturakaicziui, kaip jis seniaus dėl pradėto statymo bažnyczios su savo parapijonais buvo susivaidyjęs, tai tuomi atszaldė daugumą liuteronų netik nuo savęs, bet ir nuo tikėjimo, nes jau ne labai kas norėjo į bažnyczią ateiti, o atsiradus virsz minėtam kunigui Bendikui, lengvai jam pasisekė tokius prie savo parapijos prisitraukti. Gal po tulo laiko, rasi, ir visus tenai esanczius liuteronus prie savęs patrauks, nes reformatiszka sekta yra beveik panaszi į liuteroniszką, o kunigas Bendikis kiekvienam tvirtina, kad visai nėra jokio skirtumo tarp tų dviejų sektų. Jis dabar pradzioje, ir szventimą atlieka pagal liuteronų budą lietuviszkoje kalboje, iki lietuviai prie jo pripras.

„Lietuvoje“ ir „Saulėje“ buvo patilpę atsiszaukimai protestoniszko misijonieriaus kun. B. Laužemio, kurį tuli lietuviai liuteronai, o teipgi ir p. Petras Drignaitis, kurį mokinasi liuteroniszkoje seminarijoje, Springfield, Ill., laiko už tokį pat netikrą liuteroną arba tik liuteroniszku vardu užsidengusį, visai skirto iszpažinimo protestoną, ir atvykusį į Ameriką nevien dėlto, kad apie didziausius Pono Dievo darbus (kurie visai szio tikėjimo lietuvis neapeina) papasakotų, bet ir pinigų gerai prisirinktų, nes, zinoma, lietuviai nesuprasedami kas jis toks yra, nesigailės jam doleriais kiszenius pridildyti. Todėl p. P. Drignaitis ir nusiuntė persergėjimus į „Lietuvos“ ir „Saulės“ redakcijas, idant juosius pa-

talpintų dėl lietuvių liuteronų, kad jie nesiduotų apsigauti kun. B. Laužemiui. B. Laužemis aukas nuo lietuvių rinks ir jas ant tokių reikalų apvers, kurie nė lietuvių tautą, nė jų tikėjimą neszildys, P. Drignaitis turbūt ką nors ir žino apie kun. B. L., jeigu vieszai priesz jį atsiliepė.

Collinsville'j, Ill. yra viena lietuviszka draugystė, vardu „Amerikos Lietuvių Susivienyjinimas“. Nors nelabai seniai užsidėjusi, bet tarpsta labai gerai, ir jau tolį yra pralenkusi abidvi St. Louis lietuviszkas draugystes. Į ją priguli isz vien katalikai ir liuteronai be jokio skirtumo.

P. Drignaitis, kuris dabar mokinasi Concordia liuteroniszkoje seminarijoje, yra apsiėmęs iszleisti naują lietuviszką laikrasztį su gotiszkomis literomis, paskirtą vien dėl lietuvių liuteronų. Laikrasztis bus isz pradzios mėnesinis ir tilpsę jame daugiausiai dvasiszkos įtalpos rasztai; isz svietiszkujų tilpsę tik svarbesniejie. Laikrasztis rasi pasirodyti ir neužilgo, bet jo bus iszleistojas budamas moksle, to padaryti tuom tarpu negal, bet kaip tik turės progą, tai tuojau iszleisęs. Dabar jis renka vien adresus lietuvių liuteronų Amerikoje, kurie prigelbėtų iszplatinti tą naują laikrasztį. J. J. R.

Pottsville, Pa. Nors tamsybės apasztalai tur lįsti į olas užtekėjus saulei, vienok kol jie tai padaro, jieszko prietelių, kurie su jeis sykiu girtu tamsybę, o niekintų szviesą. Mat tokiems tamsos mylėtojams yra lengviaus žmogų apkraustyti, nes tamsoje tokio „prietoliaus“ negalima matyti nė tikrai pažinti.

Skęstantis ir už sziaudo griebsi. Mūsų kun. Akmenukas czion užtiko skaitanczius „Vienybę“, „Lietuvą“ ir „Darbininkų Balsą“. Girdi, jus,

skaitydami tais senutes paklysite, Dievą pamesite. Bet jau skaitydami „Darbininkų Balsą“ liksite czystais anarchistais. — Bet tacziaus mums to nebaisu, mes zinome isz tų laikraszczių kame tiesa ir szviesa, ko teip bijosi kn. Akmenukas. Ir jis dėlto tik bijosi, kad yra kunigu; bet jeigu jis butų prastu darbininku, mažai užpelnytu, tai jis platytų tuos laikraszczius ir pats skaitytų. Sotus alkanam nedraugas.

Pottsvilietis.

Brooklyn, N. Y. Lapkričio 15 dieną buvo „Susivienijimo Lietuvių Amerikoje“ 38 kuopos balius. Žmonių susirinko nemenkai. Ant balius buvo trys kitos draugystės: D. L. K. Gedimino, Lietuvos Sunų ir Simono Daukanto dainininkų draugystė, kuri padainavo maiszytais balsais „Rytoj jau namie nebūsiu“ ir „Lietuva tėvyne mūsų“ kas susirinkusiems labai patikėjo, už ką gausiai plojo delnais. 38 S. L. A. kuopai apsimokėjo visi kasztai ir keliolika dolerių liko uždarbio. — Tuomi tarpu 38 kuopa turi suvirsz 60 sąnarių, kas, kaipo Brooklyne, yra toli permažai. Kitose vietose daug mažiau lietuvių gyvena, o kuopos kelis sykius skaitlingesnės yra. Kiek yra czia lietuvių ir draugyzečių, tai visiems prisiraszius prie S. L. A., nieks Brooklyniečių nevirszintų. Matyt, kad dauguma dar nesupranta savo gerovės, nesivienija.

Mūsų kuopa jau pradeda rupintis apie busentį S. L. A. 18 seimą. Tam tikslui jau ir svetainė isz anksto pasamdė. Bostono lietuviai isz viėn susitarę apvaikszczių metines sukaktuves iszsiliuosavimo isz kunigų globos. Matysime ką tame darys Brooklyniečiai, kaip jie surengs antrametinę tautiszką szventę?

K. Baloziumas.

Union City, Conn. Dr. szv. Jurgio apsiėmė iszleisti drukuvojamą masiznukę ant iszlaimėjimo, kurios visą pelną nuotikietų pardavimo skiria ant iszleidimo kokios moksliszkos knygutės, prie kurios pabaigoje butų pridėtas apraszymas velionio I. J. Griesziaus gyvenimo ir darbų. Dėlto atsizaukiame į visus lietuvius, kurie turėtumėte daugiau kokių žinių apie velionio Griesziaus gyvenimą, teiktumėtės mums prisiųsti.

„Vienybė“ num. 44 p. J. Kazakevyczia raszė, kad vietiniai lietuviai pažadėję kasztus apraszymui ir iszleidimui velionio biograpijos. Tas neteisybė. Mes visi velionio draugai, su Dr. szv. Jurgio, nuitarėm, kad butų iszleista knygutė, kaip virsziai minėta. — Teipgi p. J. Kazakevyczia pasizadėjo aukauti ant to veikalolo dolerį. Gal kas ir daugiau isz tautiečių atsirastų su noru paaukauti keletą centų, tai teiks isųsti ant szv. Jurgio Dr. virszininko adreso, Prano Lieponio, Union City, Conn.

— Spalnio 21 dieną tapo perkeltas velionio I. J. Griesziaus kunas isz pirmosios vietos į antrą, daug gražesnę, ant pusbrolių, Jurgio, Mateuszo ir Jono, Verbylų loto. Pusbroliai Verbylai mylėdami savo draugą pirkosi ant tų pat kapinių sav lotą, kada numirus visi draugėje palaidoti butų.

V. Borotinskas ir V. Karbauckas.

Pittston, Pa. Užduszinėje dienoje, tai yra 2 lapkričio, vietiniame ligonbutyje pasimirė Marijona Rutkauskiutė, isz Czizikų kaimo, Kalvarijos pav. Velionė pirm metų tiktai atkeliavo į szią szalį jieszkoti laimės, bet jos nerado. Giminaicziai, ant kurių buvo padėjusi viltį, ją atstumė nuo savės negeru elgimusi, butent nežmoniszku girtavimu, ko už vis velionė nekentė. Viską dirb-

dama tarnystėje pas svetimus žmones persiszdė ir dėl tos priezasties apleido szią pasaulę pacziame gyvenime, jaunystėje. Laidotuvės buvo 5 lapkričio, kur geros valios tautiečiai sudėję po keliolika centų ant grabo, duobės ir miszių-palaidojo. Velionė turėjo visai kitokį supratimą apie lietuvieszkus ir žmonijos reikalus, kokio daugumui mūsų brolių ir seserų stokuoja. Atliekamose nuo darbo valandose skaitė knygutes visokio turinio ir laikraszczius, nuo kottuli visai szalinasi ir greicziausiai traukia į karcziamą. Tegul bus jai lengva žemelė.

Sarma.

New Britain, Conn. Lapkričio 8 dieną buvo czionai balius Lietuvių Ukėsų Kliubo. Norincziųjų pasilinksminti prisirinko pilna svetainė. Kliubo virszininkas užpraszes susirinkusių nutilti, užkvietė Emiliją Mažeikienę su prakalba, kuri aiskino naudą skaitymo knygų ir laikraszczių, susivienijimo darbininkų, kuomi vien galima pagerinti savo buvį. Mažeikienės prakalba buvo nors negeriausia, vienog, kaipo moteriszkei, priguli guoda už drąsą, už ką susirinkusieji dėkavojo plodami delnais. — Paskui kalbėjo Kliubo virszininkas apie mūsų kankintinius, kurie dėl apszvietimo savo brolių ir savės paczių, tapo įstumti į kalėjimą ir paskiaus isztrėmiami į Siberiją. — Man atėjo ant mislies, kad prakalbos, gyvas žodis, daug prisideda prie pabudinimo žmonių dvasės. Dėlto visur, kur tiktai esti žmonių surinkimai, gerai butų laikyti prakalbas bent saviems, jeigu negalima isz kitur kalbėtojų parsikviesiti. Tokiu būdu iszsidirbtų tarp mūsų daugiau kalbėtojų, kurie teip reikalingi.

Parėjęs nuo balius viską papasakojau savo pacziai, Rozei, ką girdėjau. Ant Mažeik-

kienės paakinimo raginau, idant pratintusi skaityti, mokintusi, kaip tai kitos moters daro. Rožė atkirto, kad „griekas“, ir pasiklausianti kunigėlio apie tai.

Kaunas.

Wilmerding, Pa. Ant praėjusių rinkimų lietuviai czia ypatingai atsizymėjo dėl socialistiszkos partijos. Pirm 4 metų mūsų miestelyje socialistai gavo vos 4 balsus. Szimet-gi 90 balsų su 40 maiszytų. Anglai dyvyjosi, isz kur tiek socialistų galėjo atsirasti? Politikieriai daug apie socialistus kalba ir dreba, kad perėjus dar keletai rinkimų, jie neturės ką veikti, negaus judoszpinių. Paėmus socialistiszkai partijai valdzios valdzias, isznyks visi mekleriai, nes žmonės balsuos isz pasitikėjimo už renkamą urėdininką, o ne už pinigus, kaip dabar dedasi. Nors sziuomi kartu Pensilvanijoje ir neiszrinko jokio socialisto, tai pagal augantį skaitlių socialistų, iszrinks ateinaucziuose rinkimuose, nes socialistams priguli ateitė. Kada visokios darbininkų organizacijos pradės veikti politiszkai, tada nereiks straikuoti nė baduoti. S.

Chicago, Ill. Spalio 26 d. vietinė Simono Daukanto draugystė apvaikszczių sukaktuves mūsų rasztininko Simono Daukanto; su veluku pirma vaikszczių po gatves, kur daugiausia lietuvių gyvena ir paskuiėjo į salę, kur buvo prakalbos, kur penki kalbėtojai arti dvi valandas kalbėjo. Kalbėtojai garbino didziavyrį Simoną Daukantą, iszrodydami jo darbus ir nuopelnus dėl lietuvių atliktus. — Amerikoniszkai lietuviszkai jaunuomenei priminė, kad ji nelinkusi mokintis augsztesnių mokslų, per ką nė jokio geresnio-pelningesnio užsiėmimo negal užimti. — Paskutinis kalbėtojas placziai iszrodė

Lietuvos praeitę po valdžia Keistucio, Vitauto, ant galo Jagailos.

Chicagos lietuviai politikoje laikosi įsikibę republikonų tai demokratų partijos. Teip daro dėlto, kad tuli lietuviai, politikos vadovai, teip daro, kurie pasakoja, kad szalies tur tai negal prigulėti draugijai, ir pirkto alaus, „balsavimo galvijams“ idant balsuotų nž savo skerdikus ir toliaus. *R. K.*

So. Manchester, Conn. Lietuvių gyvena czia nemažas skaitlius, gaila tiktai, kad jie, kaip tai dauguma daro, neskaito laikraszczių ir knygu. Yra tokių „galvoczių“, kurie didei neapkenzia „tamsunų“ arba aklų, pyksta tai iszgirde ir net atkerszyti ketina, kada patys tokiais tamsunais yra ir nieko neskaito. Jie sako, kad visi rasztai yra tik iszmislyti, idant isz žmogaus isztraukti centą. Ant tokių tamsunų rods nereik dėti svarbos, vienog toki nenaudėlei su savo tokiais tvirtinimais tulus atlaiko nuo parsikvietimo laikraszczių.

Czionai didžiausia iszdarbystė yra visokių audimų ir szilkinų siulų; dauguma darbininkų, tai moters ir merginos. Kompanijos buvo užsimanę, idant darbininkai austų ant dvejų staklių po 12 ct. už mastą, kur darbininkai reikalavo po 18 ct. Nebuvo darbininkų susivienyimo. Angliszki organizatoriai atvažiuodavo isz kitur ir kalbėjo apie reikalą nnijos. Pasisekė sutvert Uniją. Lietuvius ir lenkus suorganizavo p. J. Jesaitis; visi sustraikavo ir nepasidavė ant kompanijos reikalavimo. Kompanai matydami darbininkų vienybę turėjo pasiduoti ir mokėti po 18c. už mastą. Pradėjus dirbti, Jesaiczio kaipo organizatoriaus, nepriėmė į darbą. Dėl Jesaiczio nepriemimo darbininkai ir nėjo tą dieną dirbti; vakare suszaukė

susirinkimą, ir dyvai, nutarė eiti į darbą, o Jesaicziui iszmokėti \$1,50 ir tegul jis pasijieszko sav kitur darbą. Kompanijoms to tik ir reikėjo. Susiedinių miestų laikraszcziuose dar apskelbė, kad Jesaitis yra anarchistas ir kad jį reik iszvaryti isz szios apielinkės. Mat organizatorius, tai kompanijų giltinė! Isz Jesaiczio darbo (organizavimo) unija pasinaudojo ir pasidėkavodama jam jo neužstojo ir paleiddo isz unijos. Taigi dėl darbininkų nesusipratimo kapitalistams lengva juos isznaudoti, o vados persekioti. O isz tikrųjų, jeigu Jesaitis buvo visiems naudingų, tai darbininkams vertėjo reikalauti, kad jį priimtų atgal prie darbo. Nedėka svieto alga.

F. Vokietaitis.

So. Boston, Mass. Negalima tylėti ant tokios melagystės, kokia paleista per „Žvaigždę“ apie vietinę D. L. K. V. tauto draugystę. „Žvaigždė“ per nevalę nori priskaityti Vitauto draugystę prie S. L. R. K., kada toji priguli prie Sus. L. A. ir kitos Vitauto dr. So. Bostone nėra. Ak iszmestas Mikalauckas nėra Vitauto draugystė. O kad „daugelis“ isz Vitauto dr. persikelia prie Mikalaucko Petro ir Pauliaus dr., tai tie visi tokie kandidatai kaip ir pats Mikalauckas.

Tautietis.

Susivienyimo L. A. reikalai.

Naujai prisiraszė prie Susivienyimo Liet. Am.

S. Boston, Mass., dr. Vyt.

Jonas Jogminas

Justinas Balutavyczius

Juozas Gelžnis

Brooklyn, N.Y., 38 k.

Antanas Skinkis

Ona Skinkienė

Kazys Venskevyczius

Petronė Venskevyczienė

Newark, N.J., 27 k.

Vincas Pranis

Adelė Praniene

Union City, Conn., 20 k.

Ona Kamaitienė

Philadelphia, Pa., 10 k.

Marė Muraszkiutė

Providence, R. I., 63 kuopa

(nauja)

Antanas Sutkaitis

Kasparas Westfeldas

Kazys Okszas

Juozas Burneika

Kajetonas Czarkauckas

Liudvikas Tocionis

Kazys Tocionis

Vladas Tocionis

Nashua, N. H., 54 k.

Juozas Juozupavyczius

Pranas Kaszėta

Vladas Jakimonis

Prane Kuhesienė

Petras Banuskevyczius

Kazys Gaidys

Jonas Tamulevyczius

Vaclovas Bakanauckas

Antolė Treinavyczienė

Pittston, Pa., 7 k.

Motiejus Navickas

Jieva Navickienė

Susivienyimas L. A. turi sanarių iki 21 lapkriczio 1902 meto 2,160.

T. Astramskas.

S. L. A. sekretorius

Stovis kasos Susiv. L. A.

Kuopos įmokėjo:

24 Glen Lyon, Pa.	1,00
60 Grand Rapids, Mich.	2,00
33 Boston, Mass.	5,00
9 Traverse City, Mich.	50
38 Brooklyn, N. Y.	8,00
10 Philadelphia, Pa.	5,00
39 Gilberton, Pa.	2,00
14 Cleveland, Ohio	1,00
Long Island, N. Y.	2,00
30 Scranton, Pa.	1,50
27 Newark, N. J.	2,00
16 Mahan., Plane (isz aukų)	2,50
13 Minersville, Pa.	1,00
52 Mt. Carmel, Pa.	2,00
53 Plymouth, Pa.	5,00
54 Nashua, N. H.	26,00
7 Pittston, Pa.	3,00

26 New Britain, Conn. 1,00

63 Providence, R. I. (nauj.) 11,50

Buvo \$4,384,06

Viso \$4,466,06

Aukų prisiūsta isz sekanczių kuopų ant straikiurių sanarių paszelpos:

36 Chicago, Ill. 4,70

38 Brooklyn, N. Y. 6,11

7 Pittston, Pa. 20

8 Delray, Mich. 72

40 Pittsburg, Pa. 2,50

60 Grand Rapids, Mich. 6,00

Viso \$20,33

Isz tų yra paskirta už paženkliutas 4 (isz aukų) kuopas \$10,50

Lieka nepaskirtų \$9,83

Kas neiszgali užsimokėti, te-szaukiasi pas centraliszką rasztininką su pasiraszymu kuopos virszininkų, tai gaus pagelbą.

Kasier. T. Pauksztis.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Philadelphios „Tėv. M. D.“ kuopa ant susirinkimo padavė sziuos balsus, kas link rinkimo virszininkų į Centraliszką jį Komitetą:

Ant prezidento — Vincas Kaunas; sekretorium V. Martiszius; kasierium S. Makauskas isz Elizabeth, N. J.

Į literatiszkąjį komitetą: Vinčą Daugszj; knygiu Dr. Želvienę.

Apie permainymą 6 § T. M. D. įstatų, mes nerandame rėkalo ir dėlto gi linkėtumėm, kad įstatai liktų kaip buvę. Toliaus apie prisiuncziamas knygas į T. M. D. mes manome, kad ir mūsų draugystės iszleistų knygu reik po vieną egzempliorį iszsiuntinėti, mainais, kaipo visur yra priimta. Ant galo, užmanymui apie ap-taisymą knygu 50 egz. gerais apdarais, spaudintų ant geresnės popieros, ir apsergėjimą viso knygyno nuo ugnies — pritariame. *Komitetas.*

Psykologija.

(Žiur. 47 num.)

XIX.

Laikas, kuriam atsilieka protiška veikmė.

Psykometrija yra užvardijimas tos szakos tyrinėjimo, kurio siekiu yra izmieruoti ilgumą laiko, kuriam atsilieka protiški processai.

Žinoma, kad kartais lėcziaus, kartais sparcziaus mislys skrieja per omenį. Smarkiai sujūdus, mūsų idejos su pastebėtinu spartumu per omenį lekia. Vėl sapne perleidi į keletą valandėlių per omenį daugiaus mislių, negu budint galima į tiek valandų perleisti. Po įtekme tulų vaistų, idejos smarkiai per omenį plaukia. Kartais viena nakezia rodos tukstantį metų pragyvena. O sunuruosiuose, puspaikiuose mislys suvis lėtai per omenį plaukia. Spartumą bėgio mislių per omenį galima lygiai teip izmieruoti, kaip laiką ir spartumą balso ir vilnių plaukimo. Galima teip lygiai numieruoti spartumą mislies sriovės, kaip kad gali numieruoti spartumą arklio-bėgumo. Pirmutinis mieruotojas laiko mislių sriovės buvo Donders ir bandymus darė 1861 metuose. Sziadien patirta yra, kad jaučiami įspūdziai nervais keliauja maž-daug 110 pėdų ant sekundos. Vienog, kartais nupuola iki 26 pėdų ant sekundos.

Istoriskai yra žingeidu, kad pirmiausiai užėjo mislis mieravimo spartumo mislies sriovių isz tolymo klausymo astronomijos. Mat, szejp buvo: Maskelyne, astronomas Greenwich observatorijos, 1795 met. patėmyjo, kad jo pagelbininkas, Kinnebrook, vis pažymėdavo praslinkimą žvaigždžių skers meridianą nuo 5 sulyg 8 deszimtdalių sekundos pervėlai; negalėdamas atleisti tokį nedovanotiną pavėlavimą, atstatė tą žmogų nuo vietos.

1820 met. Bessel, sulygindamas savo astronomiskus patėmyjimus su kitų, atrado teip vadinamą „ypatiszką sulyginimą“, kuriame szejp atsitinka: skirti astronomai, vartodami tas paczias pamatines skaitlines mieros, tokius jau įrankius ir aparatus, skirtus rezultatus gavo; taigi nusprendė, kad turi buti kaltė pacziose ypatose. Tas svyravimas skiriasi pagal valandą, pagal tekėjimą kraujo, pavargimą ir kitas priežastis. Fiziologija apscziai teip pat prisidėjo prie iszriszimo szio klausymo.

Mieravimas mislių sriovės užima tą laiką, kuris praslenka nuo padilginimo galiuonio pajautimo organo sulyg nusidavimo szio tokios veikmės arba judėjimo; tas judėjimas liudyja, kad padilginimas tapo atjaustas.

Paveisdan: iszbandant balso sriovės keliavimą per kuną, pataisius tą virsz minėtą prietaisą, pasakai, kad varpeliui skambtelėjus paspaustų kuo veikiausiai elektros guzikėlį, ant kurio pirszta pridėtas yra. O pats prietaisas užžymi laiką suskambėjimo varpelio ir kada spustelė guzikėlį, ilgumas laiko tarp tų dviejų veikmių parodo laiką, užimtą perbėgimui sriovės nuo padilginimo sulyg atliepimo ant to padilginimo. Yra, apart szito, ir kiti budai iszbandymo ilgumo laiko, reikalingo atjautimui padilginimų netik balso, bet girdėjimo, dalytėjimo ir kitų pajautimų.

Nuo laiko padilginimo sulyg link atsiliepimo ant to padilginimo atsilieka tokios veikmės: 1) įspūdis pajautimo organo, kuris priima tą jausmą kaipo, sakysime, dalytėjimą kaktos su raszeliu; 2) nuplaukimas arba perbėgimas tos sriovės arba virpulio tinkamoms nerviszkoms valaknelėmis iki smegenų; 3) perdirbimas szios priimtos pajautimo sriovės įprotišzką judėjimo

processą; 4) perneszimas szios judėjimo sriovės isz smegenų į tą dalį, kurią reikia pajudinti; 5) susitraukimas raumenų arba paleidimas raumeninės spēkos, be kurios nepajudintum pirsztą.

Atsiliepimas ant dalytėjimo skiriasi skirtose dalyse kuno; uoda apie lupas yra labai jautri, o apie kryžių jau neteip jautri.

Tankumas pridėto padilginimo ir atjautimas, kad yra su pertrukiais lygiai skiriasi. Sergi atrado, kad 1000 dalytėjimo padilginimų ant sekundos galima atjausti kaip su pertrukiais. Balsą elektros kibirkaszties su viena ausim galima girdėti, kaip pertraukiamą, perkertant 500 kartų ant sekundos sriovę; taigi ausis pusiau teip jautri, kaip pirszta. Matymo padilginimai nesulieja į vieną tik tada, kada 25 padilginimai, ne daugiaus, ant sekundos vartojama. Taigi matome, kad ne matymas, tik dalytėjimas veikiausiai ir jautriausia ant padilginimų atsiliepia.

Skonis ir vuoslė dar lėcziaus atsiliepia: skonis greicziaus atsiliepia ant saldaus, ne kaip ant kartaus padilginimo ir ant suraus, negu rugsztaus.

Vel kuo smarkesnis padilginimas, tuo greicziaus ant jo atsiliepia. Ir paprasti judėjimai sutrumpina atsiliepimo laiką.

Lukestis, kuo geriaus žinomas, tuo sutrumpina atsiliepimo laiką po padilginimo, jeigu neperilgai priesz veikmę apskelbtas. Paszaliniai reikalai pailgina atsiliepimo laiką, kaip tai: skaitliavimas, skaitymas, nepaprastas bildėsis ir tt.

Lavinimasis ir sudėta visa atyda (sukoncentruota) paskubina ir teisingesniai atlieka mūsų protišzkas veikmes; pavargimas ar tai nuo iszsemtos nerviszkos energijos, nuo troszkios dienos, arba nemigos,

žinoma, sumazina jų smarkumą ir teisingumą. Lavinimas ant treczios dalies laiko sutrumpina proto processą atlikimo laiką. Beprocziai, silpnaprocziai ir nuomirulio liga sergantieji ilgiaus neatsiliepia ant padilginimų.

Pradzioje szio straipsnio kalbėjome apie ypatiszkus skirtumus, veikmę vaistų ir svaigintojų ant spartumo protišzkos veikmės, todėl czia daugiaus apie tai nekalbėsiu.

Dar bus.

Dr. J. T. Želvienė.

Ant žinios.

— Philadelphijos socijalistų kuopa nuo 30 lapkriczio parengia kas nedėlines prakalbas, ant kurių, apart laikomų kalbų, kas link abelno darbininkiszkio klausimo, bus iszguldoma Lietuvos Istorija nuo seniausių gadynių, per drą J. Szliupą. Tokios prakalbos labai yra naudingos ir reikalingos, abelnai mūsų tautieciams, kurie dar savo tautiszkos istorijos pilnai nežino. Jos trauksis per kelis žiemos mėnesius kiekvieno nedėdienio vakarą nuo 8 valandos. Sziuom užkvieziame vientauczius rinktis kuodaugiausei, kaip vyrus teip ir moteris; podraug užpraszome tuos, kurie maž-daug yra iszsilavinę kalbose, kad pasirupintų kas kiek galėdamas pakalbėti apie visokius darbininkiszkus ir tautiszkus reikalus. Įžengos 5 centai. Salė „Energetic hall“ 904 South 2nd str. ant 3czio gyvenimo.

Socijalistų kuop. Komitetas.

TO CONSUMPTIVES.

The undersigned having been restored to health by simple means, after suffering for several years with a severe lung affection, and that dread disease *Consumption*, is anxious to make known to his fellow sufferers the means of cure. To those who desire it, he will cheerfully send (free of charge) a copy of the prescription used, which they will find a sure cure for *Consumption, Asthma, Catarrh, Bronchitis* and all throat and lung *Maladies*. He hopes all sufferers will try his remedy, as it is invaluable. Those desiring the prescription, which will cost them nothing, and may prove a blessing, will please address,

Rev. EDWARD A. WILSON, Brooklyn, New York.

Isz visur.

Pragoje, Czekijoje, prasidėjo didelė prova už „pabrikavimą“ bajoriszkų dokumentų. Tulas Mileris per daugelį metų varė tą remestą ir pridirbo daugelį bajorų, nuo kurių gavo iki \$8,000 už perdirbimą, o kuriuose nebuvo nė laszo bajoriszko „mėlyno“ kraujo.

Dunojaus upėje, pas Orsova, Serbijoje, sudužo garlaivis, kur prigėrė 30 darbininkų. Tik 5 išsigelbėjo.

Italijoje, ugnekalnis Stromboli, labai smarkiai pradėjo mesti lavą ir pelenus. Visoje apilinkėje buvo didelis žemės drebėjimas. Naktimis nuo liepsnos iszeinancios isz ugnekalnio esti apszviestos jurės visoje apilinkėje su raudonu atspindžiu, kas daro neramų įspūdį. Gyventojai yra labai nusiminę, nes vilnys iszmetė ant kranto labai daug negyvų žuvų, isz ko spėjama, kad turėjo kas nepaprasto būti su jurių dugnu.

Guatemaloje, vidurinėje Amerikoje, ugnekalnis Santa Maria pradėjo baisybės lavos ir pelenų mesti. Paskutinės žinios pranesa, jog į 5000 žmonių prauvė. Nu 20 iki 40 mylių aplinkui tą ugnekalnį viskas tapo iszpustyta nuo pelenų ir smilčių, kas vėjo tapo nuneszta nuo ugnekalnio. Miestas Quezaltenango tapo užpiltas pelenais ir visi gyventojai turėjo iszikraustyti. Daugelis derlių kavos plantacijų tapo isznaikintų, kurių iszkada sprendžiama ant \$2,875,000.—Sztuose metuose ypatingi yra daugelis žemės drebėjimų ir vulkaniszkų iszsiweržimų, kas, pagal mokslincezių spėjimą, turėjo būti priezasczia susitraukimo žemės nuo atszalimo, kur viduriuose žemės neisziitenkanti garai veržiasi laukan.

Puota.

Vaisdelis iš gyvenimo.

Parašė Bijunas.

(Tąsa.)

rankos grabinėja po šiaudus, o kojos ant kriepės krašto kipši. Viens iš aplink stovinčiųjų pasakė: „tai įvertė kaip nesutvėrimą!“ Tuoj viena davatka rėžė į veidą tam vaikinui, kita plytgaliu paleido, kitos su pagaliais metė; vaikas pabėgo, perdribo per štakietus; kad nebutų spėjęs pasprusti, gal būtų davatkos užbaladojusios. Nesugavusios tokio nevydono, sugrįžo atgal, tokiais žodžiais plusdamos, kad net pamislyt nepadoru, netik pasakyti, ar parašyti.

Vaziuoja keliu, ratai barška, kumelkos prunkščia, vežime šiaudai šnabžda, šiauduose klykia ir juokiasi... Nors tamsu, nors nieko nematyt, bet jau galima sprasti, kad kibinasi, o kibinasi šauniau, negu linus minant po ar-dais....

Oi, Lietuva, mano brangiausia tėvyne! Tavo atminimas saldina mano širdį, tavo išžiura linksmia mano akis. Bet tavo padėjimas, tavo gyvenimas drasko mano krutinę, nes nėra baisesnio daigto, kaip savo nelaimės—vargus matyti. O dar sunkiaus, kad tas vargas paeina iš pačių kaltės, — žinoma, ne iš vieno, bet iš visų, o pagal visus, ir vienas turi kęsti. Kenti b-kenti, tik kad galo savo kančių nematai; o kenti tik dėlto, kad keletas turi gerovę iš milijonų žmonių vargo.

Oi, vargdieniai! kada jus suprasit savo geradėjų siekius? kada jus paliausit guodojė ir garbinę skriaudėjus ir kraujagerius, kurie nė kiek jusų naudai neveikia, o tik vien žiuri savo pelno? Kur galas tai neteisybei?

Tik tada gal nudzius mūsų ašaros, kada savo vadovus ir gero norinčius žmones pažįsime ir jų nurodymus pildysime. O kol to neatsieksime, — vargsime, dejuosime, graudingais balsais šauksime... O tie vargingi mūsų balsai nė danguje, nė pragare neras atgarsio: jie veltu praskambės svieto tuštumoje.... Milijonai pradingo ir milijonai dar pradings....

Nuskintas ziedas.

Parašė Bijunas.

I.

Šarvučių kaime gyveno turtingas ukininkas. Paklausus kam, kaip jis vadinasi, kiekviens atsakydavo, kad Storunas. Ir ne dyvai, kad jį Storanu vadino, nes jis buvo ne laibas.

Vienog, jis kaip jis, bet jo pati Storunienė, tai jau tikrai yra į ką pažiūrėt! Kaip eina, tai rodos žemė linksta po jaja, o kaip įsisėda į vežimą vaziuoti, tai jos vienos pusė vežimo. Žmonės šnekėdavo, kad ji labai gerai valgiai minta; bet apie kurią Lietuvos uktvėrę, ypacz turtingesnę, nešueka aplinkui: buk tai nieko nedirbančios, ilgai miegančios, sočiai valgančios. Tokios storos uktvėrės turi šitokią patarlę atsikirsti: „Kad pelė aruode pastiptų badu, tai jos nė katė neestų“. Dar kitą: „kad uktvėrė numirtų badu, jos į kapines nevalia būtų laidoti“. Ant galo, nėra ką paisyti ant to: matyt gana turtingų Lietuvos ukininkų ir uktvėrių, sudziuvusių kaip ašakos. Ar-gi gali tikrai žinoti: ar jie iš to šykštumo nevalgo, ar gal su kitų skriauda? Gal kitų apverktas valgis neina į kuną!

Storunas, žmogus kad ir turtingas, bet neprigėręs puikybės, negodus, svetimos skriaudos neįieško. Kas pas jį dirbo ar kokį reikalą su juo turėjo, jis visiems kuogeriausiai atlygino. Jeigu pas jo kaimyną darbininkas dirbęs nusuktas pro ašaras atėjo pasiskųsti, jis ir tą mokėjo paguosti.

Negana, ką Storunai turėjo lauką, puikias triobas, padarų daugybę ir gražių gyvulių pilnus tvartus, javų pilnus aruodus ir pinigų kaip šukių: didžiausias jų turtas buvo vienturtė dukrelė, kuri žydėjo kaip kvietkelė. Ir iš jos tėvams didžiausia paguoda buvo; jie džiaugė savo vienatiniu kūdikiu, augindami, kaip paukštytę gardelyje. Motinė, kol dar mergavo, buvo garsinga dainininkė plačioj Lietuvos apygardoje. Dukrelę vygiuodama, tankiai dainuodavo.

Aukie, dukrele, didyn—didyn!

Ramink man širdelę labyn—labyn!

Uzaukie, dukrele, jauna—grazi!

Skubinkis, dukrele, kad ir pamaži!

II.

Šarvučių kaime buvo vestuvės, nes Melninko duktė tekėjo į Kapinučius; didelis viso kaimo sujūdimas, didis jaunųjų užimas. Šeši muzikantai rėžė, kad net langai barškėjo; jauniejie, kaip uzdainavo, net laukai skambėjo. Viduryje ašlos šokinėjo keliolika porų jaunųjų, melniai susikabinusių. Apie stalus, apkrautus valgiu, sėdėjo seniai, bambėdami apie visokių butus ir nebutus daigtus.

Storunienė, jau gerai įkaitus, sėdėjo pačioje kerčioje ir teip karštai pasakojo, kad net seilės tiško iš burnos. O seniai ir bobos klausė išsiziojė. Teip bepasakodama, pamatė šokančią mieliausią savo dukrelę. Tuoj nuvedė pasaką ant jos.

„Oi! mano Antaninukė! mano dukrelė! kaip lange kvietkelė, kaip darželyj rutelė, kaip

ant dangaus žvaigždė! Kada aš ją matau, mano širdis džiaugiasi; kada aš į ją žiūriu, mano dušia jaučia linksmybę ir ramumą!”

Teip pasakojo Storunienė, tartum patroškus lakštingala, neįmanydama, kaip girti savo dukrelę.

Ir teisybę pasakius, ta Antanina Storunukė buvo tikrai patogi mergina; toli reikėtų jieskoti, kad tokią rastum. Žinoma, ir parėdai daug priduoja gražumo, bet iš kitos pusės, kaip sako lietuvių patarlė: „ne parėdai žmogų gražina, bet žmogus parėdus“. Antanina Storunukė kiekvieno akį pritraukė. Ir kaip-gi nepritrauks, anot Storunienės, ta dangaus žvaigždė? Kiekvienas, ją pamatęs, pasakys, kaip viena lietuviška dainelė sako:

„Tarytum tikrai kvietka iš rojaus!
Žydi, kaip rozė diėnose mojaus!”

III.

Buvo labai tirštas suėjimas. Toki suėjimai tankiai Lietuvoje atsitinka, nes lietuvių širdis minkšta: kad jis turi kišeniuje ir aruode, tai ir kitiems nesigaili. Užpirkęs mišias, suprašo gimines ir pažįstamus, prisikepa pyragų, prisiverda mėsos, ir važiuoja į miestelį ant paskirtos dienos. Suvažiavę išklauso su graudinga širdžia šv. mišių, atmindami tėvų ir prosenių dušias. Mišias giedant prieš „katapelį“, žvakėmis apstatytą, susėdę į klaupkas, rėžia iš visos kaka rinės ražančių, prieš žvakutę, menkai ant „katapelio“ spingsančią. Po visų maldų ir poterių, eina visi poteriauninkai pas Morkelį ant augšto — „pasidrutinti“. Tę gardžiai pavalgę ir skaniai atsigėrę, atranda visokias kalbas.

Štai Storunienė, gerai įkaitus, pasakoja apie šilkinės skepetas ir atlosinius apdarus, kuriais jos dukrelė per ateinančius Trijų Karalių atlaidus bus apsirėdžius. O patsai Storunas, prisikišęs prie Dziurų Jono, palengva kuždėjo: „Jonai! augink sunų mano dukteriai. Žinai, koks mano gyvenimas, kas gėrybės; o ta vienturtė — viskas jai teks. O, žinoma, gerai užaugus ir padykus, tai nėr ką labai ilgai laukt su vestuvėmis”....

Ilgai dar plepėjo visa kompanija, kol pasijuto, kad jau temsta; tada, kepures pasigriebę, sudribo į vežimus ir pleškėjo ant namų su apsvaigusiomis galvomis. Kol namon parvažiavo, jau buvo visai sutemę.

Tie poteriai po Lietuvą išsiplatinę; tik visai nieko neturinti „klopai” to nepadaro, nes neturi iš ko. O ką jau turtingesni, tai iš tų poterių turi didelį „unarą” prieš žydus, prieš kunigus ir prieš ubagus.

— Ką čia šnekėt! tas ir tas tiek ir tiek ant mišių davė, už tiek ir už tiek degtinės nupirko: tai bile koks nagas teip nepadarys! Tai teip šali pasielgti tik išmintingas žmogus! — teip

tam pačiam žmogeliui į akis kalbėjo žydėliai ir kunigėliai, o už akių juokiasi iš jo.

IV.

Saulelė linksmai švietė, pavasario laike ant dangaus pakilus. Po ilgos, vargingos ir liudnos žiemos, saulelė, žiurėdama į žemę, tarytum juokėsi ir linksmo visą žemišką sutvėrimą. Ir tikrai palinksmo. Paukšteliai, augštyl pakilę, linksmai čiulbėdami palinksmo ir žmogų; gyvulėliai, išbėgę ant žalios žolės, gardžiai paėdę šokinėjo; pagrabiais kvietkutės savo auksinius žiedelius atvėrusios, žibėte žiba. Visas prigimimas linksmiasi.

Tik Storunų namuose buvo liudna; dieną ir naktį ašaros, kaip sidabro žirniai, ritasi per ne vieną aiškų veidą. Ir ką nebirs ašaros, — kiekvienam birtų, kad ta apšauktoji „dangaus žvaigždė” guli ant lovos ir gardžiai dejuoja. O kiekviens dejavimas tėvo ir močiutės širdis perveria kaip peiliu. Ir ką nepervers, kad teip linksma buvo ta Antanina, ta jų mieliausia dukrelė, tik iš vienos nakties pradėjo jausti didelį skaudėjimą kojoje; skausmas kuo tolyn, tuo labyn didinosi ir ant galo iškilo gumbas; kuo tolyn, vis didyn tas gumbas augo; skaudėjimai didinosi, o nuo ašarų ant veidų duobutės pasidarė.

V.

Atgalbudyje gyvena tada labai garsingas, *aptiekorius*, kuris gydo žmones ir gyvulius, o „vis su tais pačiais vaistais”. Kas tik pas jį eina, visada gauna patarmę: ar ant naudos, ar blėdies ligoniui, — jis į tai nežiūri, bile tik jam užmoka. O pinigėlius jis labai moka iškrapštyt, kaip katinėlis pienutį iš puodelio. Kaip ligonis pas jį nueina, jis, kaip koks mandriasis daktaras, apžiūri ir pasako, kad blogai; vienog, išgydyt dar galima, jei tik suimsi greit gydyt; o ant to reikia tiek ir tiek rublių, nes labai brangus vaistai, iš tolymos žemės parvežti. Jeigu kas pasigiria, kad koks gydytojas liepė į Karaliaučių ar į Birštoną važiuoti, tada tas aptiekorius draudžia: „pas manę Karaliaučius, pas manę Birštonas; aš visus vaistus turiu pas savę, ir nuo visokių ligų galiu gydyt; tik brangiai kaštuoja. O tav kas brangiaus: ar sveikata ar pinigai?”

Žmogelis, valandą pamislyjęs, atsako: „kad ir vienos marškiniuos liksiu, bet sveikatos jieskosiu; kas man iš to, kad aš ir kas žin ką turėsiu, o numirsiu, viską palikęs”. Tada aptiekorius duoda visokiu proškų, visokių skystimų su prisakymais. Žmogelis, Dievui dėkavodamas, eina namon ir turi viltį Dievuje, kad

(Toliaus bus.)

New York'o milijonieris, garsingas W. K. Vanderbilt, budamas Paryžiuje, labai smarkiai važinėdavo po Elizejaus laukus, kur visa ponija priversta yra važinėti iš lėto; policija dukart persergėjo tą laimės kudikį, bet Vanderbilt neklausė; padavė jį į sudą, kuris paskyrė p. milijonieriui baidos: dvi dieni kalėjimo ir 10 frankų užsimokėti.

Vokietijos valdžiai uždejęs didelį muitą ant atgabenamos iš kitur mėsos, Berlyno mėsininkai išsimanė muitą apėiti ir pigios mėsos pasirupinti. Jie supirko Anglijoj senus arklius ir parsigabėnę nupenėjo, papiovė ir arkliena parduovė kaipo jantieną, o daugiausiai deszurų darė. Arkliena jau nuo seniai Berlyne valgoma, bet su tikru vardu, kaipo arkliena, kuri dabar pavirto į jantieną. Kad tam užbėgti, valdžia bene užgins įgabėnimą senų arklių į Vokietiją.

Berlyne, 1899 m. koksai vandalas (naikintojas) atminties pergalejimo salėje nudaužė galvas visiems Europos valdonams, kuriuos kaizeris savo kasztais buvo davęs padaryti. Dabar vėl penkioms stovylops tapo nudaužytos rankos, ausys, tai išdurtos akys. Policija jieszko kaltininko ir didelę dovaną paskyrė už tokio parodymą, bet iki sziol nieko nesusekė.

Lisabone, Portugalijoje, su pagalba vieno lankos valdininko virgiliai išsikasę olą po Pelurino banka išzvogė \$165,000.

Amerikos kapitalistai apsiėmė Petropilėje įvesti teleponus. 1903 m. bus 20 mylių ilgumo požeminio telepono įvesta. Amerikonai ant to paskyrė \$1,000,000, bet pelnys kelioliką milijonų.

Kairo, Egipte, užsidegė nitroglicerinas vienoje krautu-
vėje, kur nuo eksplozijos nu-
žuvo 18 žmonių, o daugelis su-
žeista tapo.

Palestinoje labai platinasi
kolera. Iš miesto Gaza ir Lyd
da išbėgo visi gyventojai ir
valdininkai. Jaffoje per 3 die-
nas numirė 57 žmonės.

Apie Saloniki, Rumelijoje,
buvo žemės drebėjimas, po
kurio pakilo baisi audra. Iš-
kadų didelių nepadarė, bet gy-
ventojai tapo didei išgąsdinti.

Prancuzijos seimo pasiuntinys
Roche, socialistas, padavė sei-
mui užmanymą, kad išleisti
įstatymą, idant kasyklių savi-
niukai po apmokėjimo visų
kasztų iškasimo anglies, visą
pelną dalintusi lygioms dalimis
su visais darbininkais. Seimas
tą užmanymą padavė kasyklių
komisijai ant perkratymo.

Prancuzijoje ir Vokietijoje iš-
tikrųjų prasidėjo žiema, kur
szaltis pasiekė nuo 17 iki 22
laipsnių termometro. Dauge-
lyje vietų šaunei prisnigo ir
visos mažesnės upės ir ežerai
užšalo.

Prūsų vadžia suėmė redak-
torių vieno lenkiszko laikras-
czio už priesizingą valdžiai
straipsnį; vežant į kalėjimą, jo
rankas surakino geležiniais re-
tėžiais. Susidraugavimai vo-
kiszku žurnalistų ir literatų
Berlyne, Koelne ir Muenchene
nusiuntė Vokietijos seimui
smarkų protestą, kuriame rei-
kalauja sudrausti policiją nuo
tokio nežmoniszko pasielgimo
su politiszkais prasikaltėliais.

Austrijos kariūnėse vy-
resniejie baisiai biauriai elgia-
si su žemesniais kareiviais ir
tankiai kankina juos; dėlto
kareiviai žudosi ir bėga iš pul-
kų. Šįkart tik iš vienos tvir-
tavitės Prezemyśl, Galicijoje,

per vienerius metus 90 karei-
vių nusizudė, 71 padarė sav-
žaisdas, kad netiktų tolesnei
tarnystei, 40 iš proto išžėjo,
o 725 slapta pabėgo. Keletą
kareivių oficerai užmuszė ant
smert, o daugelį padarė luo-
szais ant viso amžiaus. Tos
žinios prisiųstos karės minis-
trui, bet kariaunoje sudas ži-
nomas iš virszaus: vyresnysis
visada teisingas.

Japonijoje tapo iszrinktas
pasiuntiniu į seimą socialistas
Sava; tai pirmutinis socialis-
tas tos szalies parlamente. Vė-
liaus bus daugiau, nes Japo-
nijoje socializmas greit pla-
tinasi.

Kanuoliu karalius negyvas.

Praėjusiame num. „Vieny-
nybė“ įraneszėme apie Krup-
p'o, kanuolių karalius, iszva-
rymą iš Italijos, kur jis vedė
paleistuvingą gyvenimą. Visą
tą atsitikimą su Krupp'u apra-
szė socialistų laikrasztis „Vor-
waerts“ (Pirmyn), ir tas apra-
szymas be abejonės buvo tei-
singas, kad Krupp'as praėjusę
subatą pasimirė nuo szirdies
stabo, tai pagal spėjimą laik-
raszezių pats sav galą pasida-
rė, kad nematyti savo „gerų
darbų“, kurie būtų pasirodę
sude, parodytojais būtų buvę
tie neprieteliai socialistai. Kaip
„Vorwaerts“ tiktai patalpino
apie Krupp'ą tokias „puikias“
žinias, tai policija sunaikino tą
numerį laikraszezio, o Krup-
p'as apskundė redaktorių į
kriminaliszką sudą už nuplė-
szimą garbės. Priegtam poli-
cija darė kratą „Vorwaerts'o“
redakcijoje, jieszkodama rank-
raszezio, bet nerado. Redakci-
jos susiedystėje buvo užrakin-
tos deskos socialiszku seimo
pasiuntinių, kurias policija at-
plėszė ir nusineszė visus rasz-
tus. Pasiuntiniai gi policiją
teip gi apskundė už sulaužymą
konstitucijos ir įstatymų. „Vor-

waerts“ kabiudamas Krupp'ą,
gerai apsižiurėjo, susirinko vi-
sus faktus apie jį, ir apgarsino,
ir Krupp'as zinodamas savo
„paveikslingą“ gyvenimą ve-
lyjo sav gyvastį atimti, negu
kad į aiksztę jo biaurybės isz-
kiltų. Dabar „Vorwaerts“ vėl
kaltinamas netik už nuplėszimą
garbės, bet ir nusizudymą
Krupp'o. Krupp'as turėjo tik
48 metus amžiaus.

Atsakymai.

J. Mažeikai, New Britain,
Conn. Jeigu jums S. L. A.
seimas, Waterburyje laikytas,
pripažino tiesą gavimo tos po-
smertinės, tai Povilaiczio žo-
džiavimai neturi jokios svar-
bos ir nematome reikalo tai
talpinti į „Vienybę“.

Agentui. Sabaliaucko biz-
nis su Baronu, tai jų paczių
reikalas. Jeigu juodu sutiko,
tegul ir atsisteisia. Knygos
„Szv. Jono Apreisztkimas“ sky-
rium visai nėra, Apreisztkimas
yra pridėtas prie galo „Naujo
Įstatymo“ ir gaunamas „Vie-
nybės“ iszleisti vėje už 75 ct.
yra gaunamos, kiekvienas gal
žinoti iš „Vienybės“ katalogo,
kurį kiekvienam nusiuncziam
dovanai.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau pusbrolio Juozo
Raczius ir Karolio Žvirblio.
Gyveno pirmiau Afrike per
vainą, o dabar pribuvo į Phi-
ladelphia, Pa. Paeina iš Kau-
no gub., Panevezio pavieto Lin-
kavos parapijos. Praszau ma-
loningai duoti žinią patiems ar
kas kitas ant adreso:

Mr. Jos. Raczius,
P. O. Box 222
Union City, Conn.

Pajieszkau jauną vaikina,
mokantį lietuviszkai, lenki-
kai ir ruskai gerai raszyt. Te-
gul atsiszaukia po sziuom adre-
su per gromatą:

Henry J. Schnitzer,
141 Washington str.
New York City.

Reikalaujam gero kriau-
cziaus mokanczio gerai siuti
kotus kelines ir bruslotus.
Darbas ant visados — mokes-
tis nuo \$40 iki \$50 ant
mėnesio. Kuris neturės pini-
gų atvažiuoti, tam bus pri-
usztas tikietas. Jeigu nemoki ge-
rai siuti nė neatsiszauki. Pla-
tesnes czionykszczias iszlygas
praneszim per laiszką. Antra-
szas:
J. S. Pruselaitis,
411 Raleigh str.
Bluefield, W. Va.

Pajieszkau savo pusbrolių,
Jono ir Pijuszo, Mertinkaiczų,
isz Suvalkų gub., Vilkaviszchio
pavieto, Bartininkų valscheziaus,
Karpiejų kaimo. Meldziū at-
siszaukti ant adreso:

Jonas Mertinkaitis
1824 N. Collington Ave.
Baltimore, Md.

Naujos knygos.

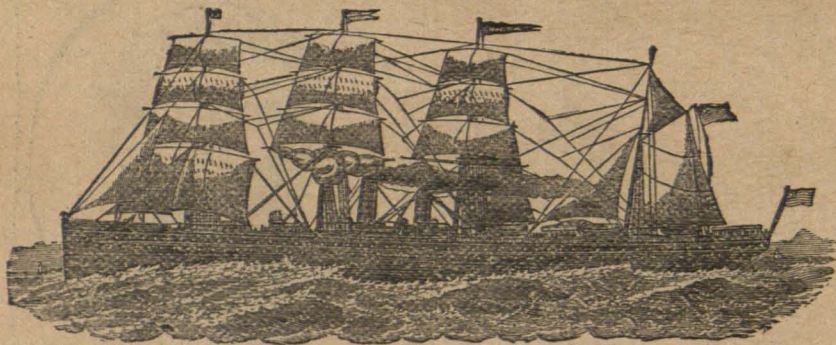
Ozkabalių Dainos, Surinko Dr. J.
Basanaviczius. Dviejos knygos,
kiekviena - - - 75c.
Lietuviszkos pasakos apie sutverimą
pasaulės, Dievą, velnią, aitvarus,
kaukus nykztukus, ragancs, vil-
kalokus, deives, milžinus, smakus
ir t. t. surinko Dr. J. Basanavi-
czius. - - - 1.50
Viena d'ena be melo - - - 25c.
Vanagai ir toksai sapnas - - - 5c.
Iz lų salą - - - 1.00
Darbininkų Balsas No. 5 - - - 15c.
Lietuviszka krestomatija - - - 50c.
Geguzinė szventė Lietuvoje 1902 5c.
Palangos Juzė - - - 25c.
Svieto pabaiga - - - 10c.
Lietuviszkos kalbos gramatika 40c.
Lietuviai Amerikoje - - - 1.00
Kaip sutaisytas žmogaus kunss 30c.
Vienas isz mūsų tur apsivesti 10c.
Velnias spąstuose - - - 10c.
Gyvenimo vaizdeliai - - - 15c.
Krilovo pasakos - - - 35c.
Graži dainų knygele - - - 15c.
Spėka ir Medega - - - 1.50
Kur mūsų iszganymas - - - 25c.

Didele krautuve IR KARZIAMA

Kas nori gero tavo gauti ir ska-
naus gėrymo ragaut, tegul atsilanko
pas **Joną Žukaucką**
Plymouth, Pa.

Gerbtini Tautiečiai!

Turiu už garbę pranešti visiems lietuviams, jog apsiėmiau agentyste an labaigerų linijū. Taigi parduodu Laivakortes ir siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiuncziu pinigus į Lietuvą ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystą ir puikią užėigą dėl svetėlių, užlaikau vyną alų, dągtinę ir kitokius gėrymus, kurie žinau patiks dėl lietuvių ir ne prabaszečius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
633 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN

PERSKAITĖS ATMINK!

KAZUNO TRAJANKA privalo rasti kiekvienoj lietuviszkoj szejmynoj dėl greito parėikalavimo laike ligos. **KAZUNO TRAJANKA** yra sudėta dabar popieriniū baksukije geltono kolerio ir pirklami nuo sztorininku visdos reikalaukit Kazuno Trajankos. Jeigu negalit gaut pas savo sztorininka mano Trajankos, tai prisiusk money order ant 55 ct. o bus priiusta per paczta į trumpa laika.

Kam sirgti Gumbu, skaudėjimu po krutine
arba panaszio ms ligo ns, kada Kazuno Gumbo-Kura netik ka apmalszins liga, bet ir praszalins į trumpa laika. Kasztuoja \$1 00, su prisiuntimu per paczta \$1.25 ir bus greit prisiusta. *Gumbo-Kura* susideda isz dviejų preparatų bonkutės vaistų ir tablets *Gumbo-Kura No 1*, tai yra labai geri vaistai moterims po palagu, nes skaudėjima greit apstabdo. su prisiuntimu per paczta kasztuoja tik 75 ct.

Luke's Rheumatic Cure.

Szitas preparatas yra isz bandytas ir daug žmonių yra iszsigydę isz ilgos sirgimo Reumatizinu. Užtikrinu, kad szitas preparatas praszalins Reumatizma vartojant per atsakantį laika, jeigu bus vartojama sykiu su *Expeller Linimentu* praszalins minėtas ligas. Priiusk Money Order ant 1.50, o bus prisiusta į trumpa laika per paczta. Adresuok:

L. M. KAZUNAS, aptiiekorius.
107 S. Main str. SHENANDOAH, PA.

ADRESAI

Susivienyjimo L. A. virsz.

Prez. — M. Valentinavyczia,
1917 N. Main str., Soraston, Pa.

Vice-prez. — J. Tareila,
677 N. Riverside, Waterbury, Conn.

Sekretorius — T. Astramskas,
1229 S. 2nd. st. Philadelphia, Pa.

Kasierius — T Pauksztis,
123 N. Main str., Pittston, Pa.

J. Kazakevyczia,
1150 Wyoming Ave. Pittston, Pa.

Kasos globėjai } K. Unika, 943 S 2nd. str. Philadelphia, Pa.

Uzveisdėtoju knygyno—V. Daukszys,
1234 S. Hancock st. Philadelphia, Pa.

AGENTAS

asėkuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ nu ognies

Geo. G. WILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

Lietuviu užėiga, pas S. Arbaczaucką,

1351 S. 2 str., Philadelphia, Pa.

Geriansia lietuviams vzeiga isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką ir Vyną. Podrangei laikau nzkandžius ant stalo per visą diena. Teipgi parduodu laivakortes ant geriausų laivų ir už pigiausią prekę Siuncziu pinigus į visas svieto dalis Lietuviai, atkeliaė isz kitų miestų, ras pas mane szirdinga primimą.

Lietuviu užėiga.

Geriausė užėiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką, Likiera, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos. taipgi siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijū. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Nepamirszkite atsilankyti reikale.

Petras Lipavyczia.
LUZERNE, LUZ. Co. PA.

SPAUSTUVE

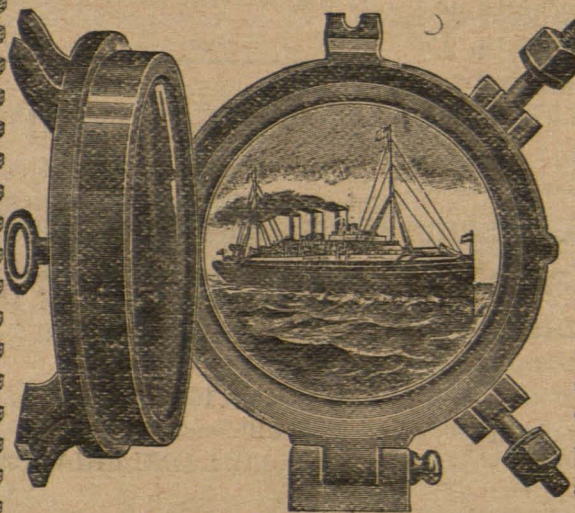
„VIENYBES LIETUVNINKU“

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos draugystėms, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai.

Darbas atliekamas yra greitai ir pigiai

PARDUODA LAIVAKORTES

Ant visu geriausiu keliu ir greicziausiu laivu.

Siunczia pinigus

į visas svieto dalis greitai ir pigi. Norinti kad pinigai siuncziami į tėvynę neprazutų ir kuo greicziausiai nueitų, tegul kreipiasi po sziuom antraszu:

J. J. Pauksztis & Co.,

224 East Main str.

PLYMOUTH, PA.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue,

CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuva tapo Apdovanoa

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkes Parodos už rapestinga, teisinga ir artistiszką iszdirbima.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszi guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszeziaus paminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei**, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais igijau geriause praktikę ir dėl to galiu wiską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

